

नेपाल व्यावसायिक पुष्पखेती सर्वेक्षण २०७२/७३

नेपाल सरकार
राष्ट्रिय योजना आयोगको सचिवालय
केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग
थापाथली, काठमाण्डौ
२०७३

नेपाल व्यावसायिक पुष्पखेती सर्वेक्षण २०७२/७३

नेपाल सरकार
राष्ट्रिय योजना आयोगको सचिवालय
केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग
थापाथली, काठमाण्डौ
२०७३

प्राक्कथन

धार्मिक साँस्कृतिक महत्व बोकेको फूलको उत्पादन र उपयोग नेपालमा प्राचीनकालदेखिनै हुँदै आएकोमा बदलिंदो विश्वपरिवेश तथा सामाजिक विकाससँगै यसको व्यवसायिक खेती तर्फ नेपाली किसानहरु क्रमशः आकर्षित हुँदै गएको पाइन्छ । तुलनात्मकरूपमा कम समयमै लगानीको प्रतिफल आउने, थोरै जमिन र कम पूँजी हुने व्यवसायी तथा किसानले समेत सजिलै व्यवसाय गर्न सक्ने हुनाले हालका दिनहरुमा पुष्पखेती व्यवसायले राष्ट्रिय अर्थतन्त्रमा नै अहम भूमिका निभाउँदै आएको छ । यसैको फलस्वरूप यो व्यवसायसम्बन्धी तथ्याङ्कको महत्व दिनानुदिन बढ्दै गइराखेको छ । नेपालमा व्यवसायिक पुष्पखेतीको अवस्थाका बारेमा जानकारी दिने आधिकारिक तथ्याङ्कको अभावलाई सम्बोधन गर्न केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागले आर्थिक वर्ष २०७२/७३ मा व्यवसायिक पुष्पखेती सर्वेक्षण सञ्चालन गरी त्यसको नतिजा सार्वजनिक गरेको छ । प्रस्तुत नतिजामा व्यवसायबाट भएको विभिन्न प्रकारका फूलको उत्पादन तथा विक्री, यसबाट उपलब्ध रोजगारी, सालबसाली खर्चका साथै व्यवसायले राष्ट्रिय आयमा पुऱ्याएको योगदान आदि समेटिएको छ ।

सर्वेक्षणबाट प्राप्त नतिजाहरु योजनाविद्, नीतिनिर्माता, अनुसन्धानकर्ता र अन्य उपयोगकर्तालाई उपयोगी हुने अपेक्षा लिएको छु । सर्वेक्षणको सहजीकरण र समग्र व्यवस्थापनका लागि विभागका उप महानिर्देशक श्री नेविनलाल श्रेष्ठप्रति म आभार व्यक्त गर्न चाहन्छु । समग्र सर्वेक्षण प्रकृत्यामा महत्वपूर्ण भूमिका खेल्नुहुने शाखाका निर्देशकद्वय श्री अम्बिका बस्याल र श्री बन्नी कुमार कार्कीलाई विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु । यसैगरी तथ्याङ्क अधिकृतहरु श्री किशोर के.सी., श्री गणेश प्रसाद फुयाल र कम्प्युटर अधिकृत श्री राजु पोखरेल तथा तथ्याङ्क सहायक श्री जीवन पौडेललाई पनि धन्यवाद दिन चाहन्छु । सर्वेक्षणको तथ्याङ्क संकलन कार्यमा महत्वपूर्ण योगदान दिनुहुने जिल्लास्थित तथ्याङ्क कार्यालयका सम्पूर्ण कर्मचारीहरुलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

अन्त्यमा, सर्वेक्षण सञ्चालनका सम्बन्धमा आवश्यक सल्लाह र सुझाव प्रदान गरि सहयोग गर्ने नेपाल फ्लोरिकल्चर एशोसियेशनप्रति विशेष आभार व्यक्त गर्न चाहन्छु । साथै सर्वेक्षणका क्रममा महत्वपूर्ण सूचना र जानकारी उपलब्ध गराउनु हुने सम्पूर्ण उत्तरदाता, किसान तथा व्यवसायीप्रति हार्दिक धन्यवाद प्रकट गर्न चाहन्छु ।

जेष्ठ, २०७३

सुमनराज अर्याल
महानिर्देशक
केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

विषयसूची

पेज नं.

परिच्छेद-१ : परिचय

१. पृष्ठभूमि	१
२. उद्देश्य	१
३. परिभाषा तथा सर्वेक्षण विधि	१
४. सन्दर्भ अवधि	२

परिच्छेद-२ : संक्षिप्त नतिजा

१. संक्षिप्त नतिजाहरु	३-७
२. व्यावसायिक पुष्पखेती सर्वेक्षण २०७२/७३ का मुख्य सूचकहरु	८

परिच्छेद-३ : जिल्लागत नतिजाका तालिका

तालिका १ मुख्य उत्पादन अनुसार पुष्पखेती व्यावसाय संख्या	९
तालिका २ पुष्पखेती व्यावसायमा संलग्न प्रमुख संचालकको लिङ्ग (प्रतिशत)	१०
तालिका ३ पुष्पखेती व्यावसायमा संलग्न प्रमुख संचालकको वर्ष अनुसार उमेरसमूह (प्रतिशत)	११
तालिका ४ पुष्पखेती व्यावसायमा संलग्न प्रमुख संचालकको शैक्षिक योग्यता (प्रतिशतमा)	१२
तालिका ५ जातजाति अनुसार पुष्पखेती व्यावसाय (प्रतिशतमा)	१३
तालिका ६ दर्ता भएका पुष्पखेती व्यावसाय, दर्ता गरेको स्थान र दर्ता गरेको वर्ष (प्रतिशतमा)	१४
तालिका ७ संचालन वर्ष अनुसार पुष्पखेती व्यावसाय संख्या	१५
तालिका ८ पुष्पखेती व्यावसायमा संलग्न स्थायी र अस्थायी कामदार संख्या	१७
तालिका ९ पुष्पखेती व्यावसायले ओगटेको क्षेत्रफल	१९
तालिका १० पुष्पखेतीको प्रकार अनुसार ओगटेको क्षेत्रफल	२०
तालिका ११ जग्गाको स्वामित्व अनुसार पुष्पखेति व्यावसाय (प्रतिशतमा)	२१
तालिका १२ उत्पादन, विक्री तथा नष्ट भएका मौसमी फूल	२२
तालिका १३ उत्पादन, विक्री र मौज्दात तथा नष्ट भएका बहुवर्षे फूलहरु	२३
तालिका १४ उत्पादन, विक्री र मौज्दात तथा नष्ट भएका आलांकारीक बोट विरुवाहरु	२४
तालिका १५ उत्पादन, विक्री र नष्ट भएका कट् फ्लावरहरु	२५
तालिका १६ उत्पादन, विक्री र मौज्दात/नष्ट भएको गार्डेन दुवो	२६
तालिका १७ उत्पादन, विक्री र नष्ट भएको लुज फ्लावर	२७
तालिका १८ वीउ/बल्व/ट्युवर/राइजोमको विक्री र मौज्दात/नष्ट रकम	२८
तालिका १९ फूलको कूल उत्पादन तथा विक्री	२९
तालिका २० उत्पादन अनुसार ५ प्रमुख फूलका जातहरु	३०
तालिका २१ पुष्पखेती व्यावसायमा भएको बार्षिक चालुखर्च	३१
तालिका २२ खर्च शिर्षक अनुसार पुष्पखेतीमा भएको चालुखर्च	३३
तालिका २३ पुष्पखेती व्यावसायमा भएको पूजिगत खर्च	३४
तालिका २४ ऋण लिएका पुष्पखेती व्यावसाय, ऋणका स्रोत र ऋण लिनुको उद्देश्य (प्रतिशतमा)	३५

तालिका २५ तालिम प्राप्त प्रमुख संचालक र तालिमको स्रोत (प्रतिशतमा)	३७
तालिका २६ पुष्पखेती व्यावसाय संचालन गर्नुअघि प्रमुख संचालकको पेशा व्यावसाय (प्रतिशतमा)	३८
तालिका २७ प्रमुख संचालकको भावी योजना (प्रतिशतमा)	३९
तालिका २८ गिनहाउसको संख्या तथा क्षेत्रफल	४०
तालिका २९ टनेलको संख्या तथा क्षेत्रफल	४१
तालिका ३० पुष्पखेती व्यवसायमा प्रभाव पार्ने विभिन्न पक्षमा व्यवसायीको धारणा (प्रतिशतमा)	४२
परिच्छेद-४ : प्रश्नावली	४३-५८

परिच्छेद-१ परिचय

१. पृष्ठभूमी

नेपालमा प्राचिनकाल देखि नै धार्मिक तथा साँस्कृतिक कार्यका लागि फूलको उत्पादन तथा प्रयोग हुँदै आएकोमा पछिल्ला समयहरुमा सामाजिक तथा आत्मीय सम्बन्ध सुदृढ बनाउने माध्यमका रूपमा समेत फूलको प्रयोग हुन गई पुष्पखेतीले व्यावसायिक स्वरूप ग्रहण गर्दै आएको पाइन्छ। *आय आर्जन वा पेशा व्यवसायको उद्देश्यले व्यवसायिकरूपमा विभिन्न पुष्प र पुष्पजन्य बोट विरूवाहरु उत्पादन तथा बिक्री बितरण गर्नु नै व्यावसायिक पुष्पखेतीका कृयाकलापहरु हुन्।* तुलनात्मकरूपमा यस व्यवसायबाट अन्य व्यवसायमा बढी आय आर्जन गर्न सकिने देखिन्छ। पुष्पखेती व्यवसायबाट व्यावसायी आय आर्जन हुनुको साथै बिदेशबाट हुँदै आएको पुष्प र पुष्पजन्य बिरुवाको आयातलाई प्रतिस्थापन गरी देशको बढ्दो व्यापार घाटालाई समेत कम गर्ने भएकोले यो व्यवसाय नेपालको सन्दर्भमा अझ बढी महत्वपूर्ण रहेको छ। पुष्पखेती व्यवसायिकरूपमा फस्टाउने भएपछि नेपाली पुष्प उद्यमी र किसानहरु पनि पुष्पजन्य वस्तुको उत्पादन तथा व्यापारतर्फ बिस्तारै आकर्षित बन्दै गएका छन्। नेपालमा क्षेत्र अनुसार पाईने विविध हावापानी र माटोको गुण अनुसार विभिन्न जातका पुष्पखेती गर्न सकिन्छ।

यस व्यवसायबाट अन्य नगदे बालीबाट भन्दा बढी प्रतिफल आउनुका साथै खेती योग्य जमीनको पनि कमी नभएकाले यो व्यवसायको भविष्य उज्वल देखिन्छ। नेपालमा पुष्पखेतीको बढोत्तरी हुँदै जाँदा पछिल्लो काल खण्डमा यसले ठुलो संख्यामा रोजगारीका अवसर सृजना गर्नुका साथै राष्ट्रिय अर्थतन्त्रमा पनि महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याउँदै आएको छ।

पुष्पखेतीले व्यवसायिकरूप लिँदै जाँदा यस सम्बन्धी तथ्याङ्कको महत्व पनि दिनानुदिन बढ्दै गएको छ। यस्ता सुचनाको आवश्यकतालाई मध्यनजर गरी नेपाल सरकार, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागले आर्थिक बर्ष २०७२/७३ मा व्यवसायिक पुष्पखेती सर्वेक्षण २०७२ सञ्चालन गरी यो प्रतिवेदन सार्वजनिक गरेकोछ। सर्वेक्षणबाट प्राप्त तथ्याङ्कहरु यस व्यवसायको विकासका लागि आवश्यक नीति निर्माण तथा योजना तर्जुमा र अनुगमन एवं मूल्यांकन गर्न उपयोगी हुनाका साथै अनुसन्धानकर्ता, व्यवसायी, विद्यार्थी र यस क्षेत्रमा चासो राख्ने अन्य सबै सरोकारवाला व्यक्तिहरुलाई पनि महत्वपूर्ण हुने विश्वास विभागले लिएको छ।

२. उद्देश्य

यस सर्वेक्षणको प्रमुख उद्देश्यहरू देहायअनुसार रहेका छन्।

- क) राष्ट्रिय अर्थतन्त्रमा व्यवसायिक पुष्पखेतीले पुऱ्याएको योगदानको अनुमान गर्ने।
- ख) व्यवसायिक पुष्पखेतीको अवस्था, प्रकार, उत्पादित वस्तुको उपयोग तथा वितरण बारेमा तथ्याङ्कीय सूचना उपलब्ध गराउने।
- ग) यस क्षेत्रमा रोजगारीको स्थितिको बारेमा तथ्याङ्कीय सूचना उपलब्ध गराउने।
- घ) तथ्यमा आधारित नीति निर्माण, योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन र अध्ययन/अनुसन्धान गर्न योजनाविद्, नीति निर्माणकर्ता, अनुसन्धानकर्ता तथा सरोकारवाला सबैलाई पुष्पखेतीसम्बन्धी तथ्याङ्क उपलब्ध गराउने।

३. परिभाषा तथा सर्वेक्षण विधि

३.१ व्यावसायिक पुष्पखेती

सर्वेक्षण प्रयोजनको लागि व्यावसायिक पुष्पखेती व्यवसाय भन्नाले अर्थोपार्जनका उद्देश्यले *हिमाली तथा पहाडी जिल्लामा कम्तिमा ८ आना र तराईका जिल्लामा कम्तिमा १० धुर जग्गामा* मौसमी, बहुबर्षे फूल तथा आलांकारिक बोट विरूवा उत्पादन, कट फ्लावर उत्पादन, बल्ब, राईजोम तथा ट्युवर उत्पादन, लुज फ्लावर उत्पादन र गार्डेन दुबो उत्पादन गरी बिक्री वितरण गर्ने गरी सञ्चालित व्यवसाय/व्यवसायीलाई जनाउँदछ।

३.३ अध्ययनको दायरा तथा क्षेत्र (Scope and Coverage)

यस व्यवसायले चलन गरेको जग्गाको क्षेत्रफल एवं उपयोग, विभिन्न जातका फूलका विरूवा तथा बीउको उत्पादन तथा बिक्री परिमाण, चालु तथा पूँजीगत खर्च तथा बिक्री विवरण, आयात र निर्यात विवरण, रोजगारी स्थिति, ऋणसम्बन्धी विवरण, व्यवसायले प्रयोग गरेको ग्रिन हाउस, टनेल तथा व्यावसायिक भवनसम्बन्धी विवरण, व्यवसायीले लिएको तालिम आदि समेटिएको छ।

व्यावसायिकरूपमा पुष्पखेती गरिएका नेपालका सबै जिल्लाहरूमा यो सर्वेक्षण सञ्चालन गरिएको थियो र सन्दर्भ अवधिमा सञ्चालनमा रहेका व्यवसायहरू मात्र यो सर्वेक्षणमा समेटिएको थियो।

३.३ तथ्याङ्कको स्रोत (Data Source)

पहिलो चरणमा, प्रत्येक जिल्लामा गई माथि उल्लिखित परिभाषाअनुसार सञ्चालनमा रहेका व्यवसायी/कृषक परिवारको नामनामेसी साथै तिनले पुष्पखेतीका लागि चलन गरेको क्षेत्रफल, प्रमुख उत्पादन तथा तलबी कामदार/कर्मचारी संख्या सहितको विवरण संकलन गरी जिल्लाअनुसारको सूची तयार पारिएको थियो।

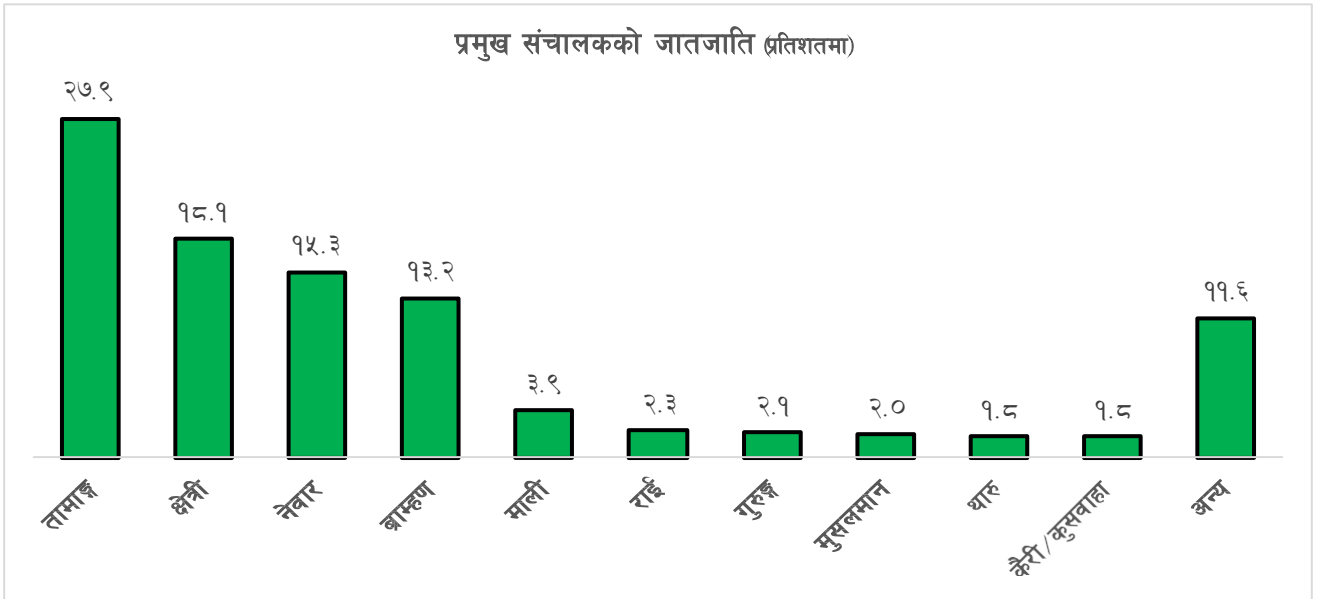
दोस्रो चरणमा, यसै सूचीका आधारमा सम्बन्धित व्यवसायमा गई अन्तरवार्ता बिधिबाट प्रश्नावली भरि विस्तृत विवरण संकलन गरिएको थियो।

४. सन्दर्भ अवधि

व्यावसायिक पुष्पखेती सर्वेक्षण २०७२ का लागि सन्दर्भ वर्ष र सन्दर्भ दिन गरी दुई किसिमका सन्दर्भ समय लिइएका छन्। सन्दर्भ वर्ष भन्नाले मिति २०७१ साउन १ देखि २०७२ असार मसान्तसम्मको १२ महिनाको अवधिलाई मानिएको छ भने सन्दर्भ दिन भन्नाले गणना भएको दिनलाई मानिएको छ।

परिच्छेद-२ संक्षिप्त नतिजाहरु

- सन्दर्भ अवधिमा नेपालमा ३६ जिल्लामा ५६१ वटा व्यवसायिले पुष्पखेती संचालन गरेको पाइयो । प्रादेशिकरूपमा सबै भन्दा बढी ३ नं प्रदेशमा ३८१ त्यसपछि क्रमशः १ नं प्रदेशमा ६८, २ नं मा ५४, ५ नं मा २४, ४ नं मा २२, ७ नं मा १० र सबै भन्दा कम ६ नं प्रदेशमा २ वटा मात्र व्यावसायिक पुष्पखेती संचालनमा रहेको पाइयो ।
- संख्यात्मक हिसावले पुष्पखेती गरिने प्रमुख ५ जिल्लाहरुमा काठमाण्डौ (२८३), ललितपुर (४०), मोरङ (२३), कास्की (२२) र भक्तपुर (२०) रहेको पाइयो ।
- २७९ पुष्पखेती व्यवसायीले आफ्नो प्रमुख उत्पादन मौसमी/बहुवर्षे/आलांकारिक विरुवा भएको जनाए भने ४७ ले कट ल्फावर, २२०ले लुज ल्फावर, १४ले गार्डेन दुवो र १ कृषकले वीड/वल्ब/राइजोम/टुवर नै आफ्नो प्रमुख उत्पादन रहेको बताए ।
- २०६० देखी २०७० को दशक सबभन्दा बढी संख्यामा (२९९) व्यावसायिक पुष्पखेती सञ्चालनमा आएको पाइयो ।
- पुष्पखेती व्यवसाय सञ्चालकमध्ये २९ प्रतिशत महिला प्रमुख संचालक रहेको पाइयो, ती महिला संचालक अधिकांस (७७%) को लुज फ्लावर खेतीमा संलग्नता रहेको पाइयो ।
- प्रमुख संचालकको जातजातिमा सबैभन्दा बढी तामाङ्ग (करिव २८%) रहेको पाइयो भने अन्य जातिमा निम्नअनुसार रहेको पाइयो ।

- संचालित पुष्पखेती व्यवसायमध्ये ५२ प्रतिशत मात्र दर्ता भएर संचालनमा रहेको देखियो भने दर्ता भएकाहरूमध्ये सवैभन्दा बढी घरेलु कार्यालयमा ४३%, गा.वि.स./न.पा. मा १७%, कम्पनी रजिष्टर्डको कार्यालयमा १६%, जिल्ला कृषि विकास कार्यालयमा ७% र अन्य निकायहरूमा १७% दर्ता गरेको पाइयो ।
- यो व्यवसायमा संलग्न रोजगारीको सम्बन्धमा तलव ज्याला नलिइ स्थायी रूपमा काम गर्ने (मूख्यत संचालक वा परिवारका सदस्य) महिला ७१९ र पुरुष ८४२ गरी १५६१ रहेको देखियो भने तलव ज्याला लिने स्थायी कामदारमा महिला ४४५ र पुरुष २८९ गरी जम्मा ७३४ प्रत्यक्ष संलग्न रहेको पाइयो । यसरी नै अस्थायी कामदारको हकमा महिला ४६८११ र पुरुष २५५७४ व्यक्तिदिन (एक जना व्यक्तिले एक दिनमा गरेको कामलाई एक व्यक्तिदिन गणना गरिएको छ,) गरी एक वर्षमा कुल ७२३८५ व्यक्तिदिन प्रयोग भएको सर्वेक्षणले देखाएको छ ।
- पुष्पखेतीमा प्रयोग भएको ग्रिन हाउस, टनेलको प्रकार अनुसार संख्या तथा क्षेत्रफल

विवरण	काठ/बास फेमबाट निर्मित		जि.आई.पाइप फेमबाटनिर्मित		एम.एस.पाइप फेमबाट निर्मित	
	संख्या	क्षेत्रफल (वर्ग फिट)	संख्या	क्षेत्रफल (वर्ग फिट)	संख्या	क्षेत्रफल (वर्ग फिट)
ग्रिन हाउस	१८२	२०१४७२	४३	८२८७६	३१	१०३५४०
टनेल	९९६	१२६६२२०	६४	१०३७७७	२६	५३८९५

- सन्दर्भ अवधिमा पुष्पखेतीले ओगटेको क्षेत्रफल निम्नअनुसार रहेको छ ।

पुष्पखेती	क्षेत्रफल (हेक्टरमा)
लुज ल्फावर	४७.४
मौसमी/बहुवर्षे/आलांकारिक फूल	४२.४
कट ल्फावर	३७.४
वीउ/वल्ब/राइजोम/टुवर	१७.२
गार्डेन दुवो	३.१
जम्मा	१४७.४

- व्यावसायिक पुष्पखेतीमा प्रयोग भएको जग्गाको स्वामित्व देहायअनुसार रहेको पाइयो ।

स्वामित्वको किसिम	प्रतिशत
आफ्नो जग्गा आफै चलन गरेको	३८
अरुको जग्गा कुनै शर्तमा लिइ चलन गरेको	६१
अन्य उपभोग अन्तर्गत चलन गरेको	१

■ फूलको प्रकार अनुसार सन्दर्भ अवधिमा भएको उत्पादन, विक्री तथा मौज्जात विवरण

पुष्पखेतीको प्रकार	उत्पादन	विक्री संख्या	विक्री मूल्य (रु हजारमा)	नष्ट भएको विरुवा/स्टिक संख्या	अनुमानित मूल्य (रु हजारमा)	मौज्जातमा रहेको विरुवा संख्या	अनुमानित मूल्य (रु हजारमा)
मौसमी फूल (गोटा)	१०५७७०६	९१८३३६४	२२१७४५	१३९३६९९	३१५६९		
बहुवर्षे फूल (गोटा)	१६२७५५	१२३४७१४	१६७०९५			३९२८३७	६३९४८
आलांकारिक फूल (गोटा)	९०९९१	६५५११९	१२०३७१			२५४७९५	७७८३७
कट्ट ल्फावर (स्टिक)	१३००१३३	१०२१८२९०	८९०४६	२७८३०४०	२१७९४		
लुज ल्फावर (के.जी.)	११५६१६	११०७३२८	४८५८१	४८८३७	४५५२		
गार्डेन दुबो (वर्ग फिट)	५१५९९	४७२०६४	१३२७८			४३९३४	११७३
वीउ/वल्ब/राइजोम/टुवर (गोटा/केजी)			११३३०				५३७५५
जम्मा			६७१४४६		५७९१५		१९६७१३

■ सन्दर्भ अवधिमा उत्पादन परिमाणको आधारमा प्रमुख ५ फूलहरु

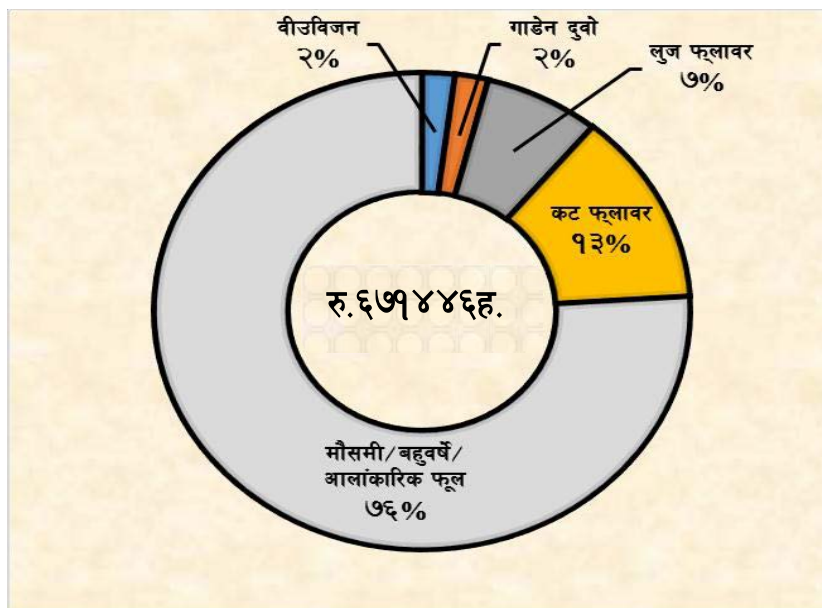
मौसमी फूल	बहुवर्षे फूल	आलांकारिक फूल	कट्ट ल्फावर	लुज ल्फावर
सयपत्री	गुलाफ	धुपी	कानेशन	सयपत्री
पिटुनिया	बगानबेली	हेज	जर्बेरा	लाहुरे
डाहलिया	गोदावरी	पम	गुलाफ	गोदावरी
जिनिया	एजेलिया	असोका	ग्याडुलस	एकान्ते(सानो सयपत्री)
प्यान्जी	कार्नेसन	एरिका	क्यालेनडुला	तारा (कोरेप्सिस)

■ व्यावसायिक पुष्पखेतीमा तलव ज्याला सहित भएको सालवसाली खर्च विवरण

खर्च शिर्षक	खर्च रकम (रु. हजारमा)	प्रतिशत	खर्च शिर्षक	खर्च रकम (रु. हजारमा)	प्रतिशत
तलवज्याला	९५७४७	३०	गमला खरिद	१३३७१	४
विरुवाखरिद	५००२६	१५	मल खरिद	१२४८६	४
वीउखरिद	३८१०९	१२	यातायात खर्च	१०५०९	३
जमिनभाडा	२८६९३	९	माटो खरिद	१०४५८	३
प्यास्टिकव्याग खरिद	१४७६६	५	अन्य खर्च	४९०४९	१५
			जम्मा	३२३२१४	१००

- पुष्पखेती व्यवसायी मध्ये २६% व्यवसायीले व्यवसाय सञ्चालनका लागि ऋण लिएको पाइयो । ऋण लिएकाहरुमध्ये ३६% ले सहकारीबाट, २७% ले कृषि विकास बैकबाट, २६% ले अन्य वित्तीय संस्थाबाट र बाँकी ११% ले अन्य स्रोतबाट ऋण लिएको देखिन्छ ।
- ऋण लिनुको प्रयोजन सम्बन्धमा सोधिएको प्रश्नमा ५२% ले वीउ विरुवा खरिदको लागि, ४२% ले टनेल, ग्रिनहाउस निर्माण गर्न र बाँकी ६% ले अन्य कारणका लागि ऋण प्रयोग गर्ने गरेको बताए ।
- २५% पुष्पखेती कृषकले वीउविरुवा आफै विदेशबाट आयात गर्ने गरेको बताएका छन् । त्यसैगरी ५% व्यवसायीले आफ्नो उत्पादन आफै विदेश निर्यात गर्ने गरेको बताएका छन् ।
- सर्वेक्षणमा प्रमुख संचालकमध्ये ५८% ले पुष्पखेतीसम्बन्धि कुनैकुनै तालिम लिएको बताएका छन् । तालिम प्राप्त संचालकमध्ये ३०% ले पुष्प व्यावसायी संघबाट, २९% ले कृषि विकास कार्यालयबाट, १८% ले पुष्प विकास केन्द्रबाट र बाँकीले अन्य निकायबाट तालिम प्राप्त गरेको बताएका छन् ।
- सर्वेक्षणमा ६९% व्यावसायीले आगामी आफ्नो व्यावसायको क्षमता अझ बृद्धि गर्ने योजना रहेको बताए भने २८% ले यथावत राख्ने, १% ले क्षमता कम गर्ने र २% ले बन्द गर्ने धारण राखेका छन् ।

■ पुष्पखेतीबाट प्राप्त आम्दामी विवरण

- सर्वेक्षणमा, व्यावसायिकरूपमा पुष्पखेती सञ्चालनका लागि व्यवसायिले दिएका प्रमुख १० सुझावहरू यसप्रकार पाइएको छ ।

- सहज/सहुलियत ऋणको व्यवस्था गर्नुपर्ने
- सरकारले प्राविधिक तालिम सञ्चालन गर्नुपर्ने
- सुलभ सिँचाईको व्यवस्था हुनुपर्ने
- सरकारबाट मूल्य निर्धारण गरी एकरूपता कायम गर्नुपर्ने
- टनेल बनाउन अनुदान दिनुपर्ने
- उन्नत बीउ विजन बजारमा उपलब्ध हुनुपर्ने
- करमुक्त गर्नुपर्ने / भन्सार छुट
- सरकारले पुष्पखेतिको लागि जग्गा उपलब्ध गराईदिनु पर्ने
- दक्ष सरकारी प्राविधिक सेवा उपलब्ध हुनुपर्ने
- बीउ विजन देशमा नै उत्पादन गरिनुपर्ने

व्यावसायिक पुष्पखेती सर्वेक्षण २०७२/७३ का मुख्य सूचकहरु

विवरण		
१. प्रदेश अनुसार पुष्पखेती व्यावसाय संख्या		
	प्रदेश १	६८
	प्रदेश २	५४
	प्रदेश ३	३८१
	प्रदेश ४	२२
	प्रदेश ५	२४
	प्रदेश ६	२
	प्रदेश ७	१०
नेपाल		५६१
२. पुष्पखेती व्यावसाय संख्या अनुसार मुख्य जिल्लाहरु		
प्रमुख ५ जिल्लाहरु	काठमाण्डौ	२८३
	ललितपुर	४०
	मोरङ	२३
	कास्की	२२
	भक्तपुर	२०
३. पुष्पखेती व्यावसायको प्रकार अनुसार व्यावसाय संख्या		
	मौसमी, बहुवर्षे फूल तथा आलकारीक बोटाविरुवा	२७९
	कट फ्लावर	४७
	लुज फ्लावर	२२०
	गाडेन दुवो	१४
	वीउविजन, बल्ब, राईजोम तथा ट्युवर	१
नेपाल		५६१
४. फूल उत्पादन (हजारमा)		
	मौसमी फूल (गोटा)	१०५७७
	बहुवर्षे फूल (गोटा)	१६२८
	आलकारीक फूल (गोटा)	९१०
	कट फ्लावर (स्टिक)	१३००१
	लुज फ्लावर (के.जी.)	११५६
	गाडेन दुवो (वर्ग फिट)	५१६
५. उत्पादित फूलको मूल्य (रु. हजारमा)		
	मौसमी फूल	२२१७४५
	बहुवर्षे फूल	१६७०९५
	आलकारीक बोटाविरुवा	१२०३७१
	कट फ्लावर	८९०४६
	लुज फ्लावर	४८५८१
	गाडेन दुवो	१३२७८
	वीउविजन, बल्ब, राईजोम तथा ट्युवर	११३३०
नेपाल		६७१४४६
६. कामदारको संख्या		
	स्थायी कामदार	२२९५
	पुरुष स्थायी कामदार (बेतलवी)	८४२
	महिला स्थायी कामदार (बेतलवी)	७१९
	पुरुष स्थायी कामदार (तलवी)	२८९
	महिला स्थायी कामदार (तलवी)	४४५
	अस्थायी कामदार	७२३८५
	पुरुष अस्थायी कामदार (व्यक्तिदिन)	२५५७४
	महिला अस्थायी कामदार (व्यक्तिदिन)	४६८११

परिच्छेद-३
जिल्लागत नतिजाको तालिका

तालिका १ मुख्य उत्पादन अनुसार पुष्पखेती व्यावसाय संख्या

जिल्ला	मुख्य उत्पादन अनुसार पुष्पखेती व्यवसायको संख्या					
	मौसमी, बहुवर्षे र आलंकारीक	कट् फ्लावर	बीउविजन, बल्व, राइजोम तथा ट्युवर	लुज फ्लावर	गार्डेन दुबो	जम्मा
ईलाम	५	०	०	०	०	५
भक्रपा	१८	०	१	०	०	१९
मोरङ	२३	०	०	०	०	२३
सुन्सरी	१५	०	०	०	०	१५
धनकुटा	३	०	०	०	०	३
खोटाङ	२	०	०	०	०	२
उदयपुर	१	०	०	०	०	१
सप्तरी	२	०	०	०	०	२
सिरहा	४	१	०	२	०	७
धनुषा	७	०	०	४	०	११
महोत्तरी	१	०	०	१६	०	१७
सर्लाही	२	०	०	४	०	६
सिन्धुली	१	०	०	०	०	१
दोलखा	२	०	०	०	०	२
काभ्रेपलान्चोक	७	६	०	२	१	१६
ललितपुर	३२	८	०	०	०	४०
भक्तपुर	६	१४	०	०	०	२०
काठमाण्डौ	७२	१०	०	१९०	११	२८३
धादिङ	०	१	०	०	०	१
मकवानपुर	४	१	०	१	०	६
रौतहट	३	०	०	०	०	३
बारा	३	१	०	०	०	४
पर्सा	४	०	०	०	०	४
चितवन	१०	२	०	०	०	१२
कास्की	२०	०	०	०	२	२२
गुल्मी	०	०	०	१	०	१
पाल्पा	२	०	०	०	०	२
नवलपरासी	३	०	०	०	०	३
रुपन्देही	८	०	०	०	०	८
अर्घाखाँची	१	०	०	०	०	१
दाङ	४	०	०	०	०	४
बाँके	४	०	०	०	०	४
बर्दिया	१	०	०	०	०	१
सुर्खेत	२	०	०	०	०	२
कैलाली	५	३	०	०	०	८
कञ्चनपुर	२	०	०	०	०	२
जम्मा	२७९	४७	१	२२०	१४	५६१

तालिका २ पुष्पखेती व्यावसायमा संलग्न प्रमुख संचालकको लिङ्ग (प्रतिशत)

जिल्ला	पुष्पखेती व्यावसाय संख्या	प्रमुख संचालक (%)	
		पुरुष	महिला
ईलाम	५	८०	२०
भूपा	१९	१००	०
मोरङ	२३	९१	९
सुनसरी	१५	८०	२०
धनकुटा	३	१००	०
खोटाङ	२	१००	०
सप्तरी	२	१००	०
सिरहा	७	१००	०
धनुषा	११	१००	०
महोत्तरी	१७	५९	४१
सर्लाही	६	८३	१७
दोलखा	२	५०	५०
काभ्रेपलान्चोक	१६	८८	१३
ललितपुर	४०	८५	१५
भक्तपुर	२०	१००	०
काठमाण्डौ	२८३	५५	४५
मकवानपुर	६	१००	०
रौतहट	३	१००	०
बारा	४	७५	२५
पर्सा	४	१००	०
चितवन	१२	८३	१७
कास्की	२२	९१	९
पाल्पा	२	१००	०
नवलपरासी	३	६७	३३
रुपन्देही	८	७५	२५
दाङ	४	७५	२५
बाँके	४	१००	०
सुर्खेत	२	५०	५०
कैलाली	८	८८	१३
कञ्चनपुर	२	५०	५०
*अन्य जिल्ला	६	१००	०
जम्मा	५६१	७१	२९

* उदयपुर, सिन्धुली, धादिङ, गुल्मी, अर्घाखाची र बर्दिया

तालिका ३ पुष्पखेती व्यावसायमा संलग्न प्रमुख संचालकको वर्ष अनुसार उमेरसमूह (प्रतिशत)

जिल्ला	पुष्पखेती व्यावसाय संख्या	प्रमुख संचालकको उमेरसमूह (%)					
		२०-३०	३०-४०	४०-५०	५०-६०	६०-७०	७० र सोभन्दा माथि
ईलाम	५	०	४०	६०	०	०	०
भक्रापा	१९	५	३७	२१	२६	११	०
मोरङ	२३	९	३९	२२	१७	९	४
सुन्सरी	१५	०	३३	२०	४०	७	०
धनकुटा	३	०	०	०	३३	३३	३३
खोटाङ	२	०	०	०	५०	५०	०
सप्तरी	२	५०	५०	०	०	०	०
सिरहा	७	१४	४३	१४	१४	०	१४
धनुषा	११	०	२७	४५	१८	९	०
महोत्तरी	१७	६	४१	२४	१८	६	६
सर्लाही	६	०	१७	८३	०	०	०
दोलखा	२	०	५०	५०	०	०	०
काभ्रेपलान्चोक	१६	०	४४	४४	६	६	०
ललितपुर	४०	१०	४५	२३	१३	८	३
भक्तपुर	२०	५	३५	४०	१५	५	०
काठमाण्डौ	२८३	१४	४४	२३	१३	५	१
मकवानपुर	६	१७	३३	१७	३३	०	०
रौतहट	३	६७	३३	०	०	०	०
बारा	४	२५	२५	५०	०	०	०
पर्सा	४	२५	२५	२५	०	२५	०
चितवन	१२	८	८	४२	३३	०	८
कास्की	२२	१४	३२	२७	१४	१४	०
पाल्पा	२	०	५०	०	५०	०	०
नवलपरासी	३	०	६७	३३	०	०	०
रुपन्देही	८	१३	३८	३८	१३	०	०
दाङ	४	०	२५	७५	०	०	०
बाँके	४	०	७५	२५	०	०	०
सुर्खेत	२	०	५०	५०	०	०	०
कैलाली	८	१३	६३	२५	०	०	०
कञ्चनपुर	२	५०	०	०	०	५०	०
*अन्य जिल्ला	६	१७	३३	३३	१७	०	०
जम्मा	५६१	११	४१	२६	१४	६	१

* उदयपुर, सिन्धुली, धादिंग, गुल्मी, अर्घाखाची र बर्दिया

तालिका ४ पुष्पखेती व्यावसायमा संलग्न प्रमुख संचालकको शैक्षिक योग्यता (प्रतिशतमा)

जिल्ला	पुष्पखेती व्यावसाय संख्या	प्रमुख संचालकको शैक्षिक योग्यता (%)					
		एस्.एल्.सी. सम्म	प्रमाणपत्र तह	स्नातक तह	स्नातकोत्तर र सोभन्दा माथि	अनौपचारिक शिक्षा	अशिक्षित
ईलाम	५	८०	०	२०	०	०	०
भापा	१९	६८	५	११	०	१६	०
मोरङ	२३	८३	१३	०	४	०	०
सुन्सरी	१५	७३	०	२७	०	०	०
धनकुटा	३	६७	०	०	०	३३	०
खोटाङ	२	१००	०	०	०	०	०
सप्तरी	२	१००	०	०	०	०	०
सिरहा	७	७१	१४	०	१४	०	०
धनुषा	११	८२	०	९	०	०	९
महोत्तरी	१७	४१	०	६	०	२४	२९
सर्लाही	६	५०	१७	०	०	०	३३
दोलखा	२	१००	०	०	०	०	०
काभ्रेपलान्चोक	१६	१००	०	०	०	०	०
ललितपुर	४०	४३	२०	१८	५	१५	०
भक्तपुर	२०	४५	१०	१५	२०	१०	०
काठमाण्डौ	२८३	४७	६	४	१	३७	६
मकवानपुर	६	१७	३३	५०	०	०	०
रौतहट	३	६७	३३	०	०	०	०
बारा	४	०	२५	२५	०	२५	२५
पर्सा	४	०	२५	२५	०	५०	०
चितवन	१२	५०	८	४२	०	०	०
कास्की	२२	७३	१८	९	०	०	०
पाल्पा	२	१००	०	०	०	०	०
नवलपरासी	३	६७	०	०	३३	०	०
रुपन्देही	८	१३	६३	२५	०	०	०
दाङ	४	१००	०	०	०	०	०
बाँके	४	५०	२५	०	०	०	२५
सुर्खेत	२	१००	०	०	०	०	०
कैलाली	८	७५	२५	०	०	०	०
कञ्चनपुर	२	५०	५०	०	०	०	०
*अन्य जिल्ला	६	३३	०	५०	१७	०	०
जम्मा	५६१	५४	९	८	२	२२	५

* उदयपुर, सिन्धुली, धादिंग, गुल्मी, अर्घाखाची र बर्दिया

तालिका ५ जातजाति अनुसार पुष्पखेती व्यावसाय (प्रतिशतमा)

जातजाति	पुष्पखेती व्यावसाय संख्या	प्रतिशत
तमाङ	१५७	२७.९
क्षेत्री	१०१	१८.०
नेवार	८६	१५.३
पहाडे ब्राम्हण	७४	१३.२
माली	२२	३.९
राई	१३	२.३
गुरुङ	१२	२.१
मुसलमान	११	२.०
थारु	१०	१.८
अन्य	७५	१३.४
नेपाल	५६१	१००

तालिका ६ दर्ता भएका पुष्पखेती व्यावसाय, दर्ता गरेको स्थान र दर्ता गरेको वर्ष (प्रतिशतमा)

जिल्ला	पुष्पखेती व्यावसाय संख्या	दर्ता गरेको स्थान (%)						दर्ता गरेको वर्ष (%)			
		दर्ता भएका व्यावसाय (%)	घरेलु उद्योग	कम्पनी रजिष्टर्ड कार्यालय	गा.वि.स./ न.पा	जिल्ला कृषि विकास कार्यालय	अन्य	२०४०- २०५०	२०५०- २०६०	२०६०- २०७०	२०७० ⁺
ईलाम	५	६०	६७	०	०	०	३३	०	०	६७	३३
भक्रापा	१९	७४	४३	५७	८६	७	१४	७	२१	५७	१४
मोरङ	२३	७०	२५	६३	६३	०	२५	६	६	४४	४४
सुन्सरी	१५	८०	३३	८	५८	०	८	८	२५	५८	८
धनकुटा	३	१००	६७	०	१००	३३	३३	३३	०	६७	०
खोटाङ	२	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
सप्तरी	२	५०	०	०	०	०	१००	०	१००	०	०
सिरहा	७	८६	१००	०	०	५०	०	०	१७	५०	३३
धनुषा	११	२७	१००	०	०	३३	०	०	३३	६७	०
महोत्तरी	१७	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
सर्लाही	६	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
दोलखा	२	१००	१००	०	०	०	०	०	०	१००	०
काभ्रेपलान्चोक	१६	१००	८८	०	०	६	६	०	६	८८	६
ललितपुर	४०	७३	४८	४५	१७	०	१७	३	१७	७६	३
भक्तपुर	२०	९५	७९	११	०	०	२१	०	११	६३	२६
काठमाण्डौ	२८३	३२	५६	१२	१४	१४	४२	६	१६	५८	२१
मकवानपुर	६	५०	१००	०	६७	०	६७	३३	३३	०	३३

जिल्ला	पुष्पखेती व्यावसाय संख्या	दर्ता गरेको स्थान (%)						दर्ता गरेको वर्ष (%)			
		दर्ता भएका व्यावसाय (%)	घरेलु उद्योग	कम्पनी रजिस्टर्ड कार्यालय	गा.वि.स./ न.पा	जिल्ला कृषि विकास कार्यालय	अन्य	२०४०- २०५०	२०५०- २०६०	२०६०- २०७०	२०७०+
रौतहट	३	१००	३३	०	०	६७	३३	०	०	१००	०
बारा	४	१००	१००	०	०	२५	०	०	०	१००	०
पर्सा	४	१००	७५	०	५०	२५	२५	०	०	५०	५०
चितवन	१२	८३	७०	०	१०	२०	२०	१०	४०	५०	०
कास्की	२२	९५	६२	३३	४३	५	२९	०	५	६७	२९
पाल्पा	२	५०	०	०	१००	०	०	०	०	१००	०
नवलपरासी	३	३३	१००	०	०	०	०	०	०	१००	०
रूपन्देही	८	१००	८८	०	०	०	१३	०	१३	७५	१३
दाङ	४	१००	७५	७५	५०	२५	०	०	०	५०	५०
बाँके	४	१००	७५	०	५०	०	०	०	२५	७५	०
सुर्खेत	२	१००	१००	०	०	०	०	०	५०	५०	०
कैलाली	८	७५	८३	०	१७	०	६७	०	०	८३	१७
कञ्चनपुर	२	५०	१००	०	०	०	०	०	१००	०	०
*अन्य जिल्ला	६	६७	७५	२५	२५	२५	२५	०	२५	२५	५०
जम्मा	५६१	५२	६१	१९	२५	१०	२६	४	१५	६२	१९

* उदयपुर, सिन्धुली, धादिंग, गुल्मी, अर्घाखाची र बर्दिया

तालिका ७ संचालन वर्ष अनुसार पुष्पखेती व्यावसाय संख्या

जिल्ला	पुष्पखेती व्यावसाय संख्या	व्यावसाय संचालन शुरु वर्ष							
		२०१०भन्दा अगाडी	२०१०- २०२०	२०२०- २०३०	२०३०- २०४०	२०४०- २०५०	२०५०- २०६०	२०६०- २०७०	२०७० ⁺
ईलाम	५	०	०	०	०	०	१	३	१
भापा	१९	०	०	१	०	४	५	९	०
मोरङ	२३	०	०	१	१	२	२	१४	३
सुन्सरी	१५	०	०	०	१	१	४	६	३
धनकुटा	३	०	०	०	०	१	१	१	०
खोटाङ	२	०	०	०	०	०	०	२	०
सप्तरी	२	०	०	०	०	१	०	१	०
सिरहा	७	०	०	०	०	२	३	१	१
धनुषा	११	०	०	२	२	१	३	१	२
महोत्तरी	१७	०	०	०	०	१	२	१४	०
सर्लाही	६	०	०	१	०	०	०	४	१
दोलखा	२	०	०	०	०	०	०	२	०
काभ्रेपलान्चोक	१६	०	०	०	०	०	२	१३	१
ललितपुर	४०	१	०	०	०	६	११	२०	२
भक्तपुर	२०	०	०	०	०	१	७	१०	२
काठमाण्डौ	२८३	१	०	१४	१	३७	७५	१४९	६
मकवानपुर	६	०	०	०	०	३	१	२	०
रौतहट	३	०	०	०	०	०	०	३	०
बारा	४	०	०	०	०	०	१	३	०
पर्सा	४	०	०	०	१	०	०	१	२
चितवन	१२	०	०	१	१	१	६	२	१
कास्की	२२	०	०	०	०	१	२	१६	३
पाल्पा	२	०	०	०	०	०	०	१	१
नवलपरासी	३	०	०	०	०	०	१	२	०
रुपन्देही	८	०	०	१	०	०	२	४	१
दाङ	४	०	०	०	०	०	२	२	०
बाँके	४	०	०	१	०	०	१	१	१
सुर्खेत	२	०	०	०	०	०	२	०	०
कैलाली	८	०	०	०	०	०	०	७	१
कञ्चनपुर	२	०	०	०	०	०	१	१	०
*अन्य जिल्ला	६	०	०	०	०	०	२	४	०
जम्मा	५६१	२	०	२२	७	६२	१३७	२९९	३२

* उदयपुर, सिन्धुली, धादिंग, गुल्मी, अर्घाखाची र बर्दिया

तालिका ८ पुष्पखेती व्यावसायमा संलग्न स्थायी र अस्थायी कामदार संख्या

जिल्ला	पुष्पखेती व्यावसाय संख्या	स्थायी कामदार संख्या								अस्थायी कामदार संख्या			
		संचालक/परिवार सदस्य (बेतलवी कामदार)		व्यवस्थापकिय/प्रशासनिक (तलवी कामदार)		प्राविधिक (तलवी कामदार)		उत्पादनशील (तलवी कामदार)		प्राविधिक (तलवी कामदार)		उत्पादनशील (तलवी कामदार)	
		पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला
ईलाम	५	५	४	०	०	०	०	०	०	०	०	१५	१२
भापा	१९	३२	३३	४	६	१	२	७	१८	०	०	२४९४	६०१८
मोरङ	२३	३४	२४	०	०	२	१	०	०	०	०	३११५	२५००
सुन्सरी	१५	२०	१८	०	२	६	१०	२	२	३०	२०	१८०८	३२९०
धनकुटा	३	३	१	०	०	०	०	१	१	०	०	१२	२०
खोटाङ	२	२	२	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
सप्तरी	२	२	१	०	०	२	०	०	०	०	०	३५०	२००
सिरहा	७	१५	६	०	०	०	०	१	०	०	०	७५०	७८०
धनुषा	११	३२	१५	०	०	०	०	६	२	०	०	२४८०	२६९०
महोत्तरी	१७	३२	२७	०	०	१	०	२	०	०	०	३१६	८४
सर्लाही	६	७	४	०	०	२	२	०	३	०	०	४	८
दोलखा	२	२	२	०	०	०	०	०	०	०	०	१०	१०
काभ्रेपलान्चोक	१६	२३	२०	०	०	३	२१	०	५	१००	१००	३२६	४९२
ललितपुर	४०	५२	५१	१	१	१	१	२६	४३	६०	०	३६५५	४३०३
भक्तपुर	२०	२७	१७	१	०	८	२१	०	७	०	२६०	२२०	२०७०
काठमाण्डौ	२८३	४२४	३८९	३	१	३४	२१	१०२	१५९	४००	२२५	४१०९	१६९७८
मकवानपुर	६	८	७	०	०	०	०	५	६	०	०	३६०	५
रौतहट	३	६	३	०	०	०	०	०	०	०	०	२००	३००
बारा	४	३	१	०	०	०	०	२	२	०	०	९१०	१२४०
पर्सा	४	३	१	०	०	०	०	३	३	०	०	६०४	८००

जिल्ला	पुष्पखेती व्यावसाय संख्या	स्थायी कामदार संख्या								अस्थायी कामदार संख्या			
		संचालक/परिवार सदस्य (बेतलवी कामदार)		व्यवस्थापकिय/प्रशासनिक (तलवी कामदार)		प्राविधिक (तलवी कामदार)		उत्पादनशील (तलवी कामदार)		प्राविधिक (तलवी कामदार)		उत्पादनशील (तलवी कामदार)	
		पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला
चितवन	१२	१५	१२	१	०	६	८	८	४३	०	०	४८०	८४५
कास्की	२२	३२	३५	०	२	३	८	७	१८	८०	१३०	७१८	७१६
पाल्पा	२	३	०	०	०	०	०	१	०	०	०	१००	०
नवलपरासी	३	४	५	०	०	०	०	२	३	०	०	०	०
रुपन्देही	८	१४	९	५	३	०	०	५	१	०	०	३४०	३०
दाङ	४	६	५	१	०	१	०	०	०	०	०	९०	१५०
बाँके	४	७	३	०	०	२	०	२	०	०	०	५४०	१९३०
सुर्खेत	२	२	२	०	०	०	०	४	७	०	०	३६०	१८०
कैलाली	८	१८	१७	१	०	२	१	३	३	८०	५०	१७०	१४०
कञ्चनपुर	२	४	१	०	०	०	०	०	०	३०	४०	०	०
*अन्य जिल्ला	६	५	४	४	२	०	०	५	६	२८	०	२३०	१९५
जम्मा	५६१	८३७	७१५	१७	१५	७४	९६	१८९	३२६	७८०	८२५	२४७६६	४५९८६

* उदयपुर, सिन्धुली, धादिंग, गुल्मी, अर्घाखाची र बर्दिया

तालिका ९ पुष्पखेती व्यावसायले ओगटेको क्षेत्रफल

जिल्ला	पुष्पखेती व्यावसाय संख्या	जम्मा क्षेत्रफल (हे.)
ईलाम	५	.०५
भूपा	१९	१९.११
मोरङ	२३	३.६०
सुन्सरी	१५	१.३९
धनकुटा	३	.०८
खोटाङ	२	.०२
सप्तरी	२	.०४
सिरहा	७	१.२७
धनुषा	११	३.१७
महोत्तरी	१७	२.२६
सर्लाही	६	१.९०
दोलखा	२	.०६
काभ्रेपलान्चोक	१६	४.२५
ललितपुर	४०	९.०८
भक्तपुर	२०	६.३६
काठमाण्डौ	२८३	६०.६५
मकवानपुर	६	२.०८
रौतहट	३	.४१
बारा	४	१.९६
पर्सा	४	.३८
चितवन	१२	१३.४२
कास्की	२२	५.२४
पाल्पा	२	.४१
नवलपरासी	३	.२२
रुपन्देही	८	२.१५
दाङ	४	.२२
बाँके	४	.२८
सुर्खेत	२	.४१
कैलाली	८	२.००
कञ्चनपुर	२	.१४
*अन्य जिल्ला	६	४.९१
जम्मा	५६१	१४७.४९

* उदयपुर, सिन्धुली, धादिङ, गुल्मी, अर्घाखाची र बर्दिया

तालिका १० पुष्पखेतीको प्रकार अनुसार ओगटेको क्षेत्रफल

प्रकार	जम्मा क्षेत्रफल (हे.)
मौसमी, बहुबर्षे फूल तथा आलंकारीक बोटविरुवा	४२.३९
कट्ट फ्लावर	३७.३८
लुज फ्लावर	४७.३८
वीउविजन, बल्ब, राईजोम तथा ट्युवर	१७.१९
गार्डेन दुवो	३.०८
अन्य जमिन	.०८
जम्मा	१४७.४९

तालिक ११ जग्गाको स्वामित्व अनुसार पुष्पखेति व्यावसाय (प्रतिशतमा)

जिल्ला	जग्गाको स्वामित्व (%)		
	आफ्नै जग्गा हाल व्यावसायकले चलन गरेको	अरुको जग्गा व्यावसायले हाल भाडामा चलन गरेको	अन्य उपभोग अन्तर्गत चलन गरेको
ईलाम	८०	२०	०
भक्रापा	५२	४८	०
मोरङ	२६	७४	०
सुन्सरी	३२	६८	०
धनकुटा	१००	०	०
खोटाङ	०	१००	०
सप्तरी	५०	५०	०
सिरहा	५४	४६	०
धनुषा	४७	५०	३
महोत्तरी	६६	३१	३
सर्लाही	५७	४३	०
दोलखा	०	१००	०
काभ्रेपलान्चोक	३९	६१	०
ललितपुर	१३	८५	२
भक्तपुर	४३	५७	०
काठमाण्डौ	३५	६५	१
मकवानपुर	३८	६३	०
रौतहट	३३	६७	०
बारा	७५	२५	०
पर्सा	०	१००	०
चितवन	४५	५०	५
कास्की	२०	७७	३
पाल्पा	६७	३३	०
नवलपरासी	१००	०	०
रुपन्देही	६७	३३	०
दाङ	६७	३३	०
बाँके	२९	७१	०
सुर्खेत	१००	०	०
कैलाली	१३	७५	१३
कञ्चनपुर	५०	५०	०
*अन्य जिल्ला	८३	१७	०
जम्मा	३८	६१	१

* उदयपुर, सिन्धुली, धादिंग, गुल्मी, अर्घाखाची र बर्दिया

तालिका १२ उत्पादन, विक्री तथा नष्ट भएका मौसमी फूल

जिल्ला	उत्पादन (गोटा)	विक्री (गोटा)	विक्रीबाट प्राप्त रकम (रु.)	नष्ट भएको (गोटा)	नष्ट भएको अनुमानित रकम (रु.)
ईलाम	२१५०	१६३०	१२३५००	५२०	२८८००
भापा	४६७०६८	४२३८३९	६५७०९२०	४३२२९	७८४८१०
मोरङ	४५३०३७	४१०६७२	५८१२०६०	४२३६५	५६९८१०
सुनसरी	५०१५५०	४५४४७५	८३२०३५०	४७०७५	१०४७४००
धनकुटा	५७००	४०००	४०५००	१७००	२००००
सप्तरी	१६६००	१४५६५	३११०२५	२०३५	९३५००
सिरहा	२८५५०	२६४५५	९३६४५०	२०९५	४२९५०
धनुषा	८२२५०	६४९२३	११७६५६०	१७३२७	२५०८१५
महोत्तरी	१३४००	१२३००	१७५००	११००	२२५००
सर्लाही	१०२००	७९३१	२०९३१०	२२६९	४५६९०
दोलखा	१०६५	१००५	५४५७५	६०	२७२५
काभ्रेपलान्चोक	४०२०१	३७५००	६५५४१५	२७०१	६६०८०
ललितपुर	१५५४६२५	१२८५४६५	३३५९२१२५	२६९१६०	४९५५३५०
भक्तपुर	९६५५५	९५४४५	२३१९६५०	१११०	२०१३०
काठमाण्डौ	५१७२१३५	४४११८९८	१०८२२७४७५	७६०२३७	१७४८९८४५
मकवानपुर	७०३१०	६४६४०	१६०४२००	५६७०	२२५६००
रौतहट	९५५०	९५५०	२४०७५०	०	०
बारा	६७१००	६७१००	१२३२२५०	०	०
पर्सा	७११००	७११००	१७६८०००	०	०
चितवन	१६४०७५	१४७३२०	५८९१८५०	१६७५५	१५३२५००
कास्की	११२८८२७	१००९०४६	२७०९४४३०	११९७८१	१८०१२२५
पाल्पा	२७५०	२२५०	४१५००	५००	१२७५०
नवलपरासी	८४०२०	७५९३५	४२२४२८०	८०८५	११२७६००
रुपन्देही	१७२१८०	१५२८२५	३८३२०२५	१९३५५	९१३२८०
दाङ	१०८००	९८१०	३७३८००	९९०	३७५००
बाँके	९९३७५	८७३४५	२०७६२१५	१२०३०	१५०१६०
सुर्खेत	१५५७००	१४७३९५	२३१८३५०	८३०५	८३१५०
कैलाली	५६८००	५१४१५	१३५०५८०	५३८५	१४१२७०
कञ्चनपुर	१२१००	९९००	१७८०००	२२००	४८०००
*अन्य जिल्ला	२७२९०	२५६३०	९९६८५०	१६६०	५५८००
नेपाल	१०५७७०६३	९१८३३६४	२२१७४४४९५	१३९३६९९	३१५६९२४०

* उदयपुर, सिन्धुली, धादिंग, गुल्मी, अर्घाखाची र बर्दिया

तालिका १३ उत्पादन, विक्री र मौज्जात तथा नष्ट भएका बहुवर्षे फूलहरु

जिल्ला	उत्पादन (गोटा)	विक्री (गोटा)	विक्रीबाट प्राप्त रकम (रु.)	मौज्जात/नष्ट (गोटा)	मौज्जात/नष्ट भएको अनुमानित रकम (रु.)
ईलाम	४५५०	३४०५	१२२३०००	११४५	२१६५००
भापा	११६५५४	९८१५७	७४२६८८०	१८३९७	११४७८८५
मोरङ	१०५४३४	९५१२३	५९०२४२०	१०३११	४७९८७४
सुनसरी	५७८५०	४८२१५	४१९३१५०	९६३५	७२६९७५
धनकुटा	१८६२	१५१२	१०२४२५	३५०	२१०००
खोटाङ	१८००	६९५	५८९५०	११०५	८५९००
सप्तरी	१२२००	१११२०	४६६८००	१०८०	५३९००
सिरहा	८९४०	८१९०	८९२३००	७५०	४७५५०
धनुषा	३१७७५	२६०६७	२२२७०३०	५७०८	४४६७५०
महोत्तरी	८००	७३०	५२६००	७०	४९००
सर्लाही	११०६२	९९९७	८६४९१०	१०६५	४०३७५
दोलखा	५५७५	५०६५	५१४०००	५१०	५१५००
काभ्रेपलान्चोक	६६३५	५३७३	१०७४८००	१२६२	२०६३५०
ललितपुर	३२७२३५	२४८९०४	३२८५७६००	७८३३१	१२८२३०५०
भक्तपुर	९५६६	८३२१	१६४७३६०	१२४५	१७०६२५
काठमाण्डौ	५३००८५	३३२७३०	६६८२३२१०	१९७३५५	३९१७२६७०
मकवानपुर	१६९८५	१४३८५	१६२४१००	२६००	३२४११५
रौतहट	८६५०	८६५०	६६३५००	०	०
बारा	१०५१५	८९७५	१११२५००	१५४०	१४९०००
पर्सा	१५५३५	१३९१०	१८१७७००	१६२५	१२१०००
चितवन	४९२९५	३९०३०	६३४८७२५	१०२६५	२९११६००
कास्की	९६४९०	७८०६३	१३७६८३१५	१८४२७	१७२६०५०
पाल्पा	१००	९६	९३४०	४	६००
नवलपरासी	२४३८५	२०८६०	३७४६६५०	३५२५	९४२५००
रुपन्देही	९१२३०	७९१५७	४९०६०६५	१२०७३	५५९०६०
दाङ	१०७९५	७७२०	८४०४७५	३०७५	२६२२७५
बाँके	१२७५६	१०२४७	१०६७८३५	२५०९	२२५५८०
सुर्खेत	९५८०	६४३५	१३३८७५०	३१४५	४१६८५०
कैलाली	२४६७२	२२१३२	१४९७४७०	२५४०	१६८५५०
कञ्चनपुर	१००	१००	१५०००	०	०
*अन्य जिल्ला	२४५४०	२१३५०	२०१११५०	३१९०	४४५१००
जम्मा	१६२७५५१	१२३४७१४	१६७०९५०१०	३९२८३७	६३९४८०८४

* उदयपुर, सिन्धुली, धादिंग, गुल्मी, अर्घाखाची र बर्दिया

तालिका १४ उत्पादन, विक्री र मौज्जात तथा नष्ट भएका आलांकारीक बोट विरुवाहरु

जिल्ला	उत्पादन (गोटा)	विक्री (गोटा)	विक्रीबाट प्राप्त रकम (रु.)	मौज्जात/नष्ट (गोटा)	मौज्जात/नष्ट भएको अनुमानित रकम (रु.)
भापा	६३१९८	२९२३२	३९९७७९५	३३९६६	१७३९७०८२
मोरङ	३६२८९	३१३८४	२६०६६१५	४९०५	४५३९६५
सुन्सरी	२३४७०	२०८५५	१७५९७००	२६१५	१९४०००
धनकुटा	२००३	१५९७	१४६९००	४०६	३३०५०
खोटाङ	२८५१	१०७६	१४२५००	१७७५	१०९०००
सप्तरी	१४६५०	१३८०५	४४०९५०	८४५	२४७००
सिरहा	४४७०	३९५७	५९१५७५	५१३	८२६२५
धनुषा	२३०८५	२२३९८	२०१७९१५	६८७	१६१३८५
महोत्तरी	४७०	४६०	५९०००	१०	१०००
सर्लाही	८३१५	८२४४	२६८५९०	७१	१३७५
दोलखा	३३२०	२५५०	१५७७६०	७७०	८२१००
काभ्रेपलान्चोक	११४२५	९३७८	१४०९१००	२०४७	३६९१५०
ललितपुर	११८२०५	८४७२३	१९५८१०२५	३३४८२	१२९८४१७५
भक्तपुर	९३९५	७३१५	३३५०७५०	२०८०	४५९३००
काठमाण्डौ	३२८७४४	२००६६३	४७९०५९६५	१२८०८१	३७५०७३२३
मकवानपुर	४५९५	४३६५	९४०२२५	२३०	२८५००
रौतहट	५८५०	५८५०	६८६०००	०	०
बारा	११५००	९१५०	१२७१५००	२३५०	२६९२५०
पर्सा	११२५०	१००६५	१६४३५००	११८५	१२९१५०
चितवन	२७६५५	२३०१५	५९०२३५०	४६४०	१७३८५००
कास्की	४९२७२	३९८३५	११३११७६०	९४३७	२०६४१५०
नवलपरासी	१५४९५	१३०९५	३१०४७५०	२४००	१०२८७५०
रुपन्देही	६३५६०	५४७७०	३२१८९००	८७९०	७७५०६५
दाङ	१४९४०	११७४०	१६०४७५०	३२००	४२७२००
बाँके	१२९६०	१०३८०	१३०२४९०	२५८०	३३१६६०
सुर्खेत	१४४४०	१०३७०	२२९९२५०	४०७०	६०१३००
कैलाली	१६०२०	१५३२५	१६२६९००	६९५	५५०००
कञ्चनपुर	७०	७०	६५००	०	०
*अन्य जिल्ला	१२४१७	९४५२	१०१५७५०	२९६५	५२८६५०
जम्मा	९०९९१४	६४५६६७	११९३५५०१५	२५१८३०	७७३०८७५५

* उदयपुर, सिन्धुली, धादिंग, गुल्मी, अर्घाखाची र बर्दिया

तालिका १५ उत्पादन, विक्री र नष्ट भएको कटु फ्लावरहरु

जिल्ला	उत्पादन (स्टिक)	विक्री (स्टिक)	विक्रीबाट प्राप्त रकम (रु.)	नष्ट (स्टिक)	नष्ट भएको अनुमानित रकम (रु.)
सिरहा	२९०००	१९८००	१६००००	९२००	७८०००
धनुषा	१७८००	१३३००	२२२०००	४५००	५९०००
काभ्रेपलान्चोक	१५६९७५०	११५७१५०	१११४७७५०	४१२६००	२५७१२००
ललितपुर	१८७२३००	१३९३३००	१२४५३४००	४७९०००	४३८६६००
भक्तपुर	२१८७५००	१९५४०००	२०७३१०००	२३३५००	२५८२०००
काठमाण्डौ	२२५२५००	१७२२३६०	१६६३१८८०	५३०१४०	५४०७६२०
मकवानपुर	२०३०००	१४७५००	१५१८०००	५५५००	५६४५००
बारा	२००००	१९३००	२२३९००	७००	८१००
पर्सा	६०००	६०००	१५००००	०	०
चितवन	२५१३०००	२००७६००	१४१४६०००	५०५४००	२१९४०००
कास्की	२४७९००	२१९६५०	१५४२२५०	२८२५०	२२०७५०
रुपन्देही	२९०००	२१०००	१५९५००	८०००	५८५००
कैलाली	५३५८०	४२८३०	४५८०२५	१०७५०	११५८२५
अन्य जिल्ला	२००००००	१४९४५००	९५०२५००	५०५५००	३५४७५००
जम्मा	१३००१३३०	८७२३७९०	७९५४३७०५	२२७७५४०	१८२४६०९५

तालिका १६ उत्पादन, विक्री र मौज्जात/नष्ट भएको गार्डेन दुवो

जिल्ला	उत्पादन (वर्ग फिट)	विक्री (वर्ग फिट)	विक्रीबाट प्राप्त रकम (रु.)	मौज्जात/नष्ट(वर्ग फिट)	नष्ट भएको अनुमानित रकम (रु.)
सुन्सरी	४४००	३९००	१२८५००	५००	१७०००
धनकुटा	१२००	१२००	३००००	०	०
खोटाङ	५०४	४७०	३२९००	३४	२३८०
काभ्रेपलान्चोक	१०५६६८	१०५६६८	२०२८२३०	०	०
काठमाण्डौ	२९७०००	२६४०००	७०७५०००	३३०००	८६५०००
मकवानपुर	१०	१०	२००	०	०
बारा	१८००	१८००	५४०००	०	०
पर्सा	३६००	३६००	१०८०००	०	०
चितवन	१२०००	५१००	१३७०००	६९००	१८४०००
कास्की	८१८५६	७८८५६	३४०१३६०	३०००	९००००
रुपन्देही	६०००	५५००	१६५०००	५००	१५०००
बाँके	१८६०	१८६०	११२८००	०	०
अन्य जिल्ला	१००	१००	५०००	०	०
जम्मा	५१५९९८	४७२०६४	१३२७७९९०	४३९३४	११७३३८०

तालिका १७ उत्पादन, विक्री र नष्ट भएको लुज फ्लावर

जिल्ला	उत्पादन (के.जी.)	विक्री (के.जी.)	विक्रीबाट प्राप्त रकम (रु.)	नष्ट (के.जी.)	नष्ट भएको अनुमानित रकम (रु.)
धनकुटा	७०	७०	७०००	०	०
सिरहा	९७४०	७५४०	९६००००	२२००	४६००००
धनुषा	४६३००	३५०००	८६०६५००	९९३००	२४६७६००
महोत्तरी	६२९७	६९९७	९९९५४२०	९००	९५२००
सर्लाही	९६००	९५६५	२५०४००	३५	५६००
काभ्रेपलान्चोक	३३२८५	२९९८५	२९७०७००	४९००	२७७५००
ललितपुर	६०००	६०००	९५००००	०	०
भक्तपुर	९५००	९३००	३६४०००	२००	५६०००
काठमाण्डौ	९८०२६७	९५६९०४	२८७२३३०७	२३३६३	६०५५००
मकवानपुर	९९९५	६९४४	९५६०६०	२२५९	९८०६००
रौतहट	९००	९००	३०००	०	०
बारा	६४५	५६५	६९२००	८०	९०४००
पर्सा	४४०	३७०	३९८००	७०	४९००
चितवन	९००७५	९००७५	६३५०००	०	०
कास्की	३८४८९	३४२४९	२४३३७५०	४२३२	३५९९५०
पाल्पा	४००	४००	४००००	०	०
नवलपरासी	२२५०	२२४४	२९५०८०	६	९२००
रुपन्देही	९६००	९२८०	९२४०००	३२०	३९०००
कैलाली	२०००	९७५०	४७०००	२५०	९९५००
कञ्चनपुर	२००	२००	२००००	०	०
*अन्य जिल्ला	५८००	५४७०	९०२७२००	३३०	६४८००
जम्मा	९९५६९६५	९९०७३२८	४८५८९४९७	४८८३७	४५५९७५०

* उदयपुर, सिन्धुली र गुल्मी

तालिका १८ वीउ/बल्ब/ट्युवर/राइजोमको विक्री र मौज्दात/नष्ट रकम

जिल्ला	जम्मा विक्री रकम (रु.)	मौज्दात/नष्ट भएको अनुमानित रकम (रु.)
फापा	९१०००००	५२७५००००
धनकुटा	९०००	०
लालितपुर	१९०५०	
भक्तपुर	९०००००	१०००००
काठमाण्डौ	१८०००	४५००
बारा	७५००	०
पर्सा	३००००	०
चितवन	१२४६०००	०
कास्की	०	९०००००
जम्मा	११३२९५५०	५३७५४५००

तालिका १९ फूलको कूल उत्पादन तथा विक्री

प्रकार	उत्पादन (हजारमा)	विक्री (हजारमा)	विक्रीबाट प्राप्त रकम (रु.हजारमा)	नष्ट (हजारमा)	अनुमानित रकम (रु.हजारमा)	मौज्दात (हजारमा)	अनुमानित रकम (रु.हजारमा)
मौसमी फूल (गोटा)	१०५७७	९१८३	२२१७४५	१३९४	३१५६९		
बहुवर्षे फूल (गोटा)	१६२८	१२३५	१६७०९५			३९३	६३९४८
आलंकारीक बोटविरुवा (गोटा)	९१०	६५५	१२०३७१			२५५	७७८३७
कट् फ्लावर (गोटा)	१३००१	१०२१८	८९०४६	२७८३	२१७९४		
लुज फ्लावर (के.जी.)	११५६	११०७	४८५८१	४९	४५५२		
गाडेन दुवो (वर्ग फिट)	५१६	४७२	१३२७८			४४	११७३
वीउविजन, बल्ब, राईजोम तथा ट्युवर			११३३०				५३७५५
जम्मा			६७१४४६		५७९१५		१९६७१३

तालिका २० उत्पादन अनुसार ५ प्रमुख फूलका जातहरु

मौसमी फूल	बहुबर्षे फूल	आलंकारीक बोटविरुवा	कट्ट फ्लावर	लुज फ्लावर
सयपत्री	गुलाफ	धुपी	कार्नेशन	सयपत्री
पिट्टनियम	बगनबेली	हेज	जर्बेरा	डाहलिया
डाहलिया	गोदावरी	पाम	गुलाफ	गोदावरी
जिनिया	एजेलिया	अशोका	ल्लाडुलस	सानो सयपत्री
प्यान्जी	कार्नेशन	एरिका	क्यालेन्डुला	तारा (कोरेप्सिस)

तालिका २१ पुष्पखेती व्यावसायमा भएको वार्षिक चालुखर्च

जिल्ला	पुष्पखेती व्यावसाय संख्या	तलव	बीउ खरिद	विरुवा खरिद	जमिन भाडा	माटो खरिद	अन्य	जम्मा
ईलाम	५	१२३००	३८२८००	०	५५०००	०	३०१९२०	७५२०२०
भक्रापा	१९	६४२२३००	१९१३०००	४७४५०००	७९७०००	२५३०००	७२७५८००	२१४०६१००
मोरङ	२३	२४९७५००	१६९१०००	३१९७०००	८१४०००	३५९८००	३७५०३१९	१२३०९६१९
सुन्सरी	१५	२७६७२००	१८२७०००	१३९००००	८८१०००	३७२०००	२६०४१३०	९८४१३३०
धनकुटा	३	७३६००	२७५००	०	०	१८३००	१०३९५०	२२३३५०
खोटाङ	२	०	०	४००	१२०००	२५००	६३१००	७८०००
सप्तरी	२	२२००००	४००००	७५०००	३६०००	३१०००	१०३०००	५०५०००
सिरहा	७	६५६०००	६४०००	१९२०००	८५०००	१३५००	४९४९००	१५०५४००
धनुषा	११	१९८३०००	१८००००	४४४५००	२१००००	१०१५००	९६२४४०	३८८१४४०
महोत्तरी	१७	३९४६००	६९५००	१०९५००	३८०००	०	१८७०१०	७९८६१०
सर्लाही	६	१२०६०००	३५०००	४१५००	८६०००	०	२८७२००	१६५५७००
दोलखा	२	१२५००	१८००	१९५०००	३८०००	०	१५४४००	४०१७००
काभ्रेपलान्चोक	१६	३४६३१००	९९२००	२३७२०००	५६१५००	५३०००	३०९६३००	९६४५१००
ललितपुर	४०	१०७०२६००	४१९३०००	५१७००००	३९२६०००	१४२८५००	११८७८६००	३७२९८७००
भक्तपुर	२०	४६७४०००	१४१२०००	१६९१०००	११५२०००	२४६०००	४६७२६००	१३८४७६००
काठमाण्डौ	२८३	४०६३४४३६	१३४७१६६७	१५७३२६६७	१५७८३६६७	४७४८५००	३६९८३४८५	१२७३५४४२२
मकवानपुर	६	११०१२५०	३४००००	७०००००	१५३०००	८८०००	९४५२००	३३२७४५०

जिल्ला	पुष्पखेती व्यावसाय संख्या	तलव	वीउ खरिद	विरुवा खरिद	जमिन भाडा	माटो खरिद	अन्य	जम्मा
रौतहट	३	१३५०००	४००००	१६००००	१७०००	१२०००	१६३०००	५२७०००
बारा	४	७४३५००	२७००००	४०५०००	६००००	५०५००	७०२५००	२२३१५००
पर्सा	४	९२२५००	१९००००	५७००००	३२५०००	५६०००	६६८२००	२७३१७००
चितवन	१२	६३४०५००	५७२००००	२३९००००	८३००००	४५३५००	५६८७५००	२१४२१५००
कास्की	२२	४४११६००	४५५०५००	५५०३०००	२०७७५००	१२९९८००	१०४१२७००	२८२५५१००
पाल्पा	२	५००००	१४००	०	४००००	०	१०११५०	१९२५५०
नवलपरासी	३	३१२०००	२१५०००	९५००००	३६०००	३४०००	११२०३००	२६६७३००
रुपन्देही	८	१७४५०००	४९००००	१४६५०००	१८५०००	२१५०००	२३६११००	६४६११००
दाङ	४	४५६०००	२८३०००	२८५०००	४२०००	३६०००	५०७३००	१६०९३००
बाँके	४	१०८६०००	१६००००	८१००००	१६२०००	१४२३००	६५८५६०	३०१८८६०
सुर्खेत	२	८२२०००	२७००००	५५००००	३००००	४८०००	५८३९००	२३०३९००
कैलाली	८	२४६०००	१०००००	११९०००	९६४००	६१०००	६४१६००	१२६४०००
कञ्चनपुर	२	२४५००	२६०००	३२००	६०००	१२०००	६३९००	१३५६००
*अन्य जिल्ला	६	१६३१६००	४५५००	७६००००	१५८०००	३२२०००	२६४३७७५	५५६०८७५
जम्मा	५६१	९५७४६५८६	३८१०८८६७	५००२५७६७	२८६९३०६७	१०४५७७००	१००१७९८३९	३२३२११८२६

* उदयपुर, सिन्धुली, धादिंग, गुल्मी, अर्घाखाची र बर्दिया

तालिका २२ खर्च शिर्षक अनुसार पुष्पखेतीमा भएको चालुखर्च

खर्च शिर्षक	जम्मा खर्च रकम
तलव	९५७४६५८६
वीउ खरिद	३८१०८८६७
विरुवा खरिद	५००२५७६७
जमिन भाडा	२८६९३०६७
प्लाष्टिक व्याग खरिद	१४७६५५४२
गमला खरिद	१३३७०८००
माटो खरिद	१०४५७७००
भुस/खरानी खरिद	२८०३६१७
पिना/प्रांगारिक मल खरिद	१२४८५९३९
रासायनिक मल खरिद	६०३५३७३
किटनाशक विषादी खरिद	४९२९९१७
सिंचाइ	१९९३४५०
विद्युत	३२६६४००
इन्धन	३६६०७५०
संचार खर्च	३१९१६३३
यातायात खर्च	१०५०८७६७
भाडा (घर/मेशीनरी)	१५१०९००
वैक कमिशन	७१०८०००
कार्यालय संचालन खर्च	१९९१६००
साधारण मर्मत खर्च	५३३१४००
राजस्व/सदस्यता तथा नविकरण शुल्क	२०३११८३
दान/चन्दा	१४४८५००
अन्य खर्च	३७४६०६७
जम्मा	३२३२११८२६

तालिका २३ पुष्पखेती व्यावसायमा भएको पूजिगत खर्च

खर्च शिर्षक	बार्षिक खरिद रकम (रु.)
जमिन खरिद	३६०००
भवन निर्माण	३०००००
टहरा/स्टोर/अफिस निर्माण	४७३९०००
टनेल/ग्रीनहाउस/पोलीनेट/सेड हाउस निर्माण	१४३२५३००
ट्र्याक्टर/पावरटेलर	२६१०००
आधुनिक औजार	७८७२००
जेनेरेटर	७७००००
पम्पिंगसेट/मोटर	१२०५३००
कम्प्युटर/प्रिन्टर/ल्यापटप	१६७७६००
पूजिगत मर्मत सम्भार खर्च	११५६७००
फर्निचर	५५९१००
अन्य पूजिगत खर्च	४७०७००
जम्मा	२६२८७९००

तालिका २४ ऋण लिएका पुष्पखेती व्यावसाय, ऋणका स्रोत र ऋण लिनुको उद्देश्य (प्रतिशतमा)

जिल्ला	पुष्पखेती व्यावसाय संख्या	ऋण लिएका पुष्पखेती व्यावसाय (%)	ऋणको स्रोत (%)				ऋण लिनुको उद्देश्य (%)					
			सहकारी संस्था	कृषि विकास बैंक	अन्य बैंक तथा वित्तिय संस्था	अन्य	टनल/ग्रिनहाउ स/पोलिनेट/से डहाउस	विरुवा खरिद	मलखाद/किटनाशक विषदी खरिद	मेशिन खरिद	अन्य	
ईलाम	५	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
भ्र्पा	१९	३२	५०	१७	१७	१७	१७	८३	०	०	०	०
मोरङ	२३	५२	४२	३३	१७	८	०	९२	०	०	०	८
सुन्सरी	१५	४०	५०	०	५०	०	०	८३	०	०	०	१७
धनकुटा	३	३३	०	०	०	१००	१००	०	०	०	०	०
खोटाङ	२	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
सप्तरी	२	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
सिरहा	७	१४	०	१००	०	०	०	१००	०	०	०	०
धनुषा	११	४५	२०	६०	२०	०	२०	८०	०	०	०	०
महोत्तरी	१७	६	०	०	१००	०	०	१००	०	०	०	०
सर्लाही	६	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
दोलखा	२	५०	०	०	१००	०	१००	०	०	०	०	०
काभ्रेपलान्चोक	१६	५०	३८	२५	२५	१३	५०	३८	०	०	०	१३
ललितपुर	४०	४५	५०	३३	६	११	५०	५०	०	०	०	०
भक्तपुर	२०	३५	४३	२९	१४	१४	५७	४३	०	०	०	०
काठमाण्डौ	२८३	१३	४९	१६	२४	११	६२	३५	०	०	०	३

जिल्ला	पुष्पखेती व्यावसाय संख्या	ऋण लिएका पुष्पखेती व्यावसाय (%)	ऋणको स्रोत (%)				ऋण लिनुको उद्देश्य (%)				
			सहकारी संस्था	कृषि विकास बैंक	अन्य बैंक तथा वित्तिय संख्या	अन्य	टनल/ग्रिनहाउ स/पोलिनेट/से डहाउस	मलखाद/किटनाश क विषदी खरिद	विरुवा खरिद	मेशिन खरिद	अन्य
मकवानपुर	६	३३	१००	०	०	०	०	१००	०	०	०
रौतहट	३	१००	०	३३	६७	०	०	१००	०	०	०
बारा	४	२५	०	१००	०	०	०	१००	०	०	०
पर्सा	४	५०	०	१००	०	०	५०	५०	०	०	०
चितवन	१२	३३	०	७५	२५	०	७५	२५	०	०	०
कास्की	२२	४१	११	३३	११	४४	५६	११	११	०	२२
पाल्पा	२	५०	०	०	१००	०	१००	०	०	०	०
नवलपरासी	३	६७	५०	०	५०	०	१००	०	०	०	०
रुपन्देही	८	८८	१४	१४	५७	१४	२९	७१	०	०	०
दाङ	४	२५	०	०	१००	०	०	१००	०	०	०
बाँके	४	७५	०	३३	६७	०	०	६७	०	०	३३
सुर्खेत	२	१००	०	१००	०	०	१००	०	०	०	०
कैलाली	८	५०	५०	२५	२५	०	०	१००	०	०	०
कञ्चनपुर	२	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
*अन्य जिल्ला	६	३३	०	०	३३	०	१७	०	०	०	१७
जम्मा	५६१	२६	३६	२७	२६	११	४२	५२	१	०	५

* उदयपुर, सिन्धुली, धादिंग, गुल्मी, अर्घाखाची र बर्दिया

तालिका २५ तालिम प्राप्त प्रमुख संचालक र तालिमको स्रोत (प्रतिशतमा)

जिल्ला	पुष्पखेती व्यावसाय संख्या	तालिम प्राप्त प्रमुख संचालक (%)	तालिमको स्रोत (%)			
			जिल्ला कृषि विकास कार्यालय	पुष्प विकास कन्द्र	नेपाल ल्फोरिकल्चर एसोसियसन	अन्य....
ईलाम	५	४०	५०	०	०	५०
भूपा	१९	५	०	०	०	१००
मोरङ	२३	१७	०	०	०	१००
सुनसरी	१५	६०	३३	२२	३३	२२
धनकुटा	३	३३	०	०	०	१००
खोटाङ	२	०	०	०	०	०
सप्तरी	२	०	०	०	०	०
सिरहा	७	०	०	०	०	०
धनुषा	११	६४	४३	०	४३	१४
महोत्तरी	१७	२९	२०	०	०	१००
सर्लाही	६	०	०	०	०	०
दोलखा	२	५०	१००	०	०	०
काभ्रेपलान्चोक	१६	७५	४२	५०	८	०
ललितपुर	४०	७३	७	२७	५२	१७
भक्तपुर	२०	६०	०	३३	६७	१७
काठमाण्डौ	२८३	६७	३३	११	२३	४७
मकवानपुर	६	६७	२५	५०	२५	२५
रौतहट	३	३३	१००	०	०	०
बारा	४	५०	५०	५०	०	०
पर्सा	४	५०	५०	५०	०	०
चितवन	१२	७५	४४	४४	५६	४४
कास्की	२२	८६	२६	४२	८४	१६
पाल्पा	२	१००	०	५०	०	५०
नवलपरासी	३	६७	५०	०	०	५०
रुपन्देही	८	५०	०	२५	५०	२५
दाङ	४	२५	०	०	०	१००
बाँके	४	५०	०	५०	०	१००
सुर्खेत	२	१००	१००	०	५०	०
कैलाली	८	१३	०	०	१००	०
कञ्चनपुर	२	०	०	०	०	०
*अन्य जिल्ला	६	५०	३३	३३	०	३३
जम्मा	५६१	५८	२९	१८	३०	३९

* उदयपुर, सिन्धुली, धादिंग, गुल्मी, अर्घाखाची र बर्दिया

तालिका २६ पुष्पखेती व्यावसाय संचालन गर्नुअघि प्रमुख संचालकको पेशा व्यावसाय (प्रतिशतमा)

जिल्ला	पुष्पखेती व्यावसाय संख्या	पुष्पखेती व्यावसाय संचालन गर्नुअघि प्रमुख संचालकको व्यावसाय (%)						
		कृषि	व्यापार	उद्योग	नोकरी	वैदेशिक रोजगार	विद्यार्थी	अन्य
ईलाम	५	६०	२०	०	२०	०	०	०
भापा	१९	३२	२१	०	११	०	१६	२१
मोरङ	२३	३५	१३	४	२६	०	०	२२
सुनसरी	१५	३३	२०	०	७	०	४०	०
धनकुटा	३	१००	०	०	०	०	०	०
खोटाङ	२	१००	०	०	०	०	०	०
सप्तरी	२	५०	०	०	०	०	५०	०
सिरहा	७	४३	०	०	२९	०	२९	०
धनुषा	११	६४	१८	०	९	०	९	०
महोत्तरी	१७	७१	०	०	०	१८	६	६
सर्लाही	६	६७	०	०	३३	०	०	०
दोलखा	२	५०	०	०	०	०	०	५०
काभ्रेपलान्चोक	१६	३१	१९	०	२५	१३	६	६
ललितपुर	४०	३५	१३	५	३०	३	१५	०
भक्तपुर	२०	२५	१५	५	३०	५	१०	१०
काठमाण्डौ	२८३	७२	२	०	१९	०	५	१
मकवानपुर	६	३३	०	०	५०	०	१७	०
रौतहट	३	३३	६७	०	०	०	०	०
बारा	४	७५	०	०	०	०	२५	०
पर्सा	४	७५	०	०	०	०	२५	०
चितवन	१२	१७	२५	०	३३	०	२५	०
कास्की	२२	२३	२३	०	१८	१८	१४	५
पाल्पा	२	१००	०	०	०	०	०	०
नवलपरासी	३	०	३३	०	०	३३	३३	०
रुपन्देही	८	१३	१३	०	१३	१३	५०	०
दाङ	४	२५	२५	०	५०	०	०	०
बाँके	४	०	०	०	०	२५	२५	५०
सुर्खेत	२	०	५०	०	०	०	०	५०
कैलाली	८	८८	०	०	१३	०	०	०
कञ्चनपुर	२	५०	०	०	५०	०	०	०
*अन्य जिल्ला	६	३३	१७	०	३३	१७	०	०
जम्मा	५६१	५६	८	१	२०	३	९	४

* उदयपुर, सिन्धुली, धादिंग, गुल्मी, अर्घाखाची र बर्दिया

तालिका २७ प्रमुख संचालकको भावी योजना (प्रतिशतमा)

जिल्ला	पुष्पखेती व्यावसाय संख्या	प्रमुख संचालकको भावी योजना (%)			
		क्षमता बृद्धि गर्ने	यथावत संचालन गर्ने	क्षमता कम गर्ने	व्यवसाय बन्द गर्ने
ईलाम	५	६०	४०	०	०
भापा	१९	७९	२१	०	०
मोरङ	२३	६५	३५	०	०
सुन्सरी	१५	९३	७	०	०
धनकुटा	३	१००	०	०	०
खोटाङ	२	१००	०	०	०
सप्तरी	२	१००	०	०	०
सिरहा	७	५७	१४	१४	१४
धनुषा	११	३६	४५	१८	०
महोत्तरी	१७	८८	१२	०	०
सर्लाही	६	८३	१७	०	०
दोलखा	२	५०	५०	०	०
काभ्रेपलान्चोक	१६	८१	१९	०	०
ललितपुर	४०	७२	२५	३	०
भक्तपुर	२०	९०	५	०	५
काठमाण्डौ	२८३	५९	३९		१
मकवानपुर	६	१००	०	०	०
रौतहट	३	१००	०	०	०
बारा	४	२५	७५	०	०
पर्सा	४	१००	०	०	०
चितवन	१२	८३	१७	०	०
कास्की	२२	८२	१८	०	०
पाल्पा	२	१००	०	०	०
नवलपरासी	३	६७	०	०	३३
रुपन्देही	८	१००	०	०	०
दाङ	४	१००	०	०	०
बाँके	४	१००	०	०	०
सुर्खेत	२	१००	०	०	०
कैलाली	८	८८	०	०	१३
कञ्चनपुर	२	५०	०	०	५०
*अन्य जिल्ला	६	६७	३३	०	०
जम्मा	५६१	६९	२८	१	२

* उदयपुर, सिन्धुली, धादिंग, गुल्मी, अर्घाखाची र बर्दिया

तालिका २८ ग्रिनहाउसको संख्या तथा क्षेत्रफल

जिल्ला	पुष्पखेती व्यावसाय संख्या	ग्रिनहाउसको संख्या तथा क्षेत्रफल					
		काठ/बासको फेमबाट निर्मित	क्षेत्रफल (वर्ग फिट)	जि.आइ. पाइपबाट निर्मित	क्षेत्रफल (वर्ग फिट)	एम. एस. पाइपबाट निर्मित	क्षेत्रफल (वर्ग फिट)
ईलाम	५	२	१२२४	०	०	०	०
भापा	१९	६	२५८८	०	०	०	०
मोरङ	२३	८	२८२०	०	०	०	०
सुनसरी	१५	५	१८२५	०	०	०	०
धनकुटा	३	०	०	०	०	०	०
खोटाङ	२	१	८००	०	०	०	०
सप्तरी	२	२	२२५	०	०	०	०
सिरहा	७	०	०	०	०	०	०
धनुषा	११	०	०	०	०	०	०
महोत्तरी	१७	०	०	०	०	०	०
सर्लाही	६	०	०	०	०	०	०
दोलखा	२	०	०	०	०	०	०
काभ्रेपलान्चोक	१६	०	०	०	०	०	०
ललितपुर	४०	२३	१७९१०	७	१३३००	०	०
भक्तपुर	२०	२६	४७४८७	१	४२००	१३	१६०००
काठमाण्डौ	२८३	४८	७१४९०	६	१०५००	१०	३६०००
मकवानपुर	६	१	१३४५	०	०	०	०
रौतहट	३	०	०	०	०	०	०
बारा	४	०	०	१	१०००	०	०
पर्सा	४	०	०	२	११५०	०	०
चितवन	१२	४	२७००	५	३१५६	२	४४३४०
कास्की	२२	२६	१६८५२	५	५६४५	६	७२००
पाल्पा	२	०	०	०	०	०	०
नवलपरासी	३	०	०	२	१२००	०	०
रुपन्देही	८	०	०	३	१५६५	०	०
दाङ	४	३	२५०५	०	०	०	०
बाँके	४	१०	१४५८०	०	०	०	०
सुर्खेत	२	०	०	०	०	०	०
कैलाली	८	१	१८३०	०	०	०	०
कञ्चनपुर	२	३	७००	०	०	०	०
*अन्य जिल्ला	६	१३	१३५९१	११	१३१६०	०	०
जम्मा	५६१	१८२	२००४७२	४३	८२८७६	३१	१०३५४०

* उदयपुर, सिन्धुली, धादिंग, गुल्मी, अर्घाखाची र बर्दिया

तालिका २९ टनेलको संख्या तथा क्षेत्रफल

जिल्ला	पुष्पखेती व्यावसाय संख्या	टनेलको संख्या तथा क्षेत्रफल					
		काठ/बासको फ्रेमबाट निर्मित	क्षेत्रफल (बर्ग फिट)	जि.आइ. पाइपबाट निर्मित	क्षेत्रफल (बर्ग फिट)	एम. एस्. पाइपबाट निर्मित	क्षेत्रफल (बर्ग फिट)
ईलाम	५	४	३७०३६	०	०	०	०
भापा	१९	२५	१९२४८	०	०	०	०
मोरङ	२३	२०	१६३९९	०	०	०	०
सुन्सरी	१५	२१	११७६३	१	८००	०	०
धनकुटा	३	२	२८००	०	०	०	०
खोटाङ	२	०	०	०	०	०	०
सप्तरी	२	१	१२५	०	०	०	०
सिरहा	७	१	४४०	०	०	०	०
धनुषा	११	०	०	०	०	०	०
महोत्तरी	१७	०	०	०	०	०	०
सर्लाही	६	०	०	०	०	०	०
दोलखा	२	४	१७३०	०	०	०	०
काभ्रेपलान्चोक	१६	७२	१५१०९२	१	१२९२	४	१२८००
ललितपुर	४०	२२५	२०८४००	११	१९०६०	०	०
भक्तपुर	२०	४३	९६३८९	१०	१३६४५	३	१०९४५
काठमाण्डौ	२८३	४६१	६४४८२०	१७	३३१४०	१७	२८९५०
मकवानपुर	६	३	२८००	०	०	०	०
रौतहट	३	०	०	०	०	०	०
बारा	४	०	०	०	०	०	०
पर्सा	४	०	०	०	०	०	०
चितवन	१२	१२	५६४२	३	३०००	२	१२००
कास्की	२२	४७	४५२७०	६	१६६४०	०	०
पाल्पा	२	२	१०७८	०	०	०	०
नवलपरासी	३	०	०	५	२६००	०	०
रुपन्देही	८	१	१०००	९	१०८००	०	०
दाङ	४	०	०	०	०	०	०
बाँके	४	०	०	०	०	०	०
सुर्खेत	२	१८	१२४००	०	०	०	०
कैलाली	८	१४	३१३०	०	०	०	०
कञ्चनपुर	२	०	०	०	०	०	०
*अन्य जिल्ला	६	२०	४६५८	१	२८००	०	०
जम्मा	५६१	९९६	१२६६२२०	६४	१०३७७७	२६	५३८९५

* उदयपुर, सिन्धुली, धादिंग, गुल्मी, अर्घाखाची र बर्दिया

तालिका ३० पुष्पखेती व्यवसायमा प्रभाव पार्ने विभिन्न पक्षमा व्यवसायीको धारणा (प्रतिशतमा)

विषयहरू	व्यवसायीको धारणा (%)				
	धेरै राम्रो	राम्रो	ठीकै	नराम्रो	धेरै नराम्रो
सरकारी प्राविधिक सेवाको उपलब्धता	०	३%	२६%	५४%	१७%
निजी प्राविधिक सेवाको उपलब्धता	०	६%	५६%	३१%	७%
दक्ष जनशक्तिको उपलब्धता	१%	६%	५८%	३१%	४%
उत्पादन विक्रीकोलागि बजार	२%	२९%	६२%	७%	०%
बैंकको व्याजदर	१%	१०%	५८%	२७%	४%
आफ्नो व्यावसायप्रति सन्तुष्टि	१२%	५०%	३६%	२%	०%

तालिका ३१ भूकम्प तथा बन्दहडतालले पुष्पखेती व्यावसायमा पुऱ्याएको असर

असर	क्षती पुऱ्याएको पुष्पखेती व्यावसाय संख्या	
	भूकम्पको कारण	बन्दहडतालको कारण
उत्पादनमा ह्रास	१४८	१२
आम्दानीमा ह्रास	१८६	१६

परिच्छेद-४
प्रश्नावली

नेपाल सरकार
राष्ट्रिय योजना आयोगको सचिवालय
केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

लगत २

व्यवसायिक पुष्पखेती सर्वेक्षण २०७२/७३
Commercial Floriculture Survey 2015/16

प्रश्नावली

- गोपनीयता: यस प्रश्नावलीअन्तर्गत सोधिएका व्यक्तिगत विवरणहरू तथ्याङ्क ऐन, २०१५ बमोजिम गोप्य राखिनेछन् । यी विवरणहरू तथ्याङ्कीय प्रयोजनका लागि मात्र प्रयोग गरिनेछन् ।
- दायित्व: यस प्रश्नावलीमा सोधिएका विवरणहरू केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागलाई उपलब्ध गराई सहयोग गर्नु सम्बन्धित सबैको दायित्व हो ।
- उद्देश्य: पुष्पखेती व्यवसाय विकासका लागि नीति निर्माण तथा योजना तर्जुमा गर्न सघाउ पुऱ्याउने तथ्याङ्क उपलब्ध गराउनु यस सर्वेक्षणको मुख्य उद्देश्य हो ।

प्रश्नावली भर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरु

- १ जिल्लाभिन्नका सम्पूर्ण व्यवसायिकरूपमा पुष्पखेती गर्ने व्यवसायीहरुबाट यो प्रश्नावली भर्नुपर्छ । यो प्रश्नावली प्रत्येक व्यवसायीका लागि बेग्लाबेग्लै प्रयोग गर्नु पर्दछ ।
- २ आफै पुष्प खेती व्यवसाय सञ्चालन नगरि नर्सरीबाट बोट विरूवा खरिद गरी विक्रीगर्ने विक्रेताहरु व्यवसाय सञ्चालक नहुने हुदाँ ती व्यवसायीहरुको प्रश्नावली भर्नु हुदैन ।
- ३ प्रश्नावली भर्दा भरसक प्रमुख सञ्चालकसँग अन्तर्वार्ता लिएर सबै कुरा स्पष्ट बुझिने गरी नेपालीमा लेख्नुपर्दछ ।
- ४ विवरणहरु **कालो मसी** भएको डटपेनले भर्नु पर्दछ ।
- ५ यस प्रश्नावलीका प्रश्नहरु मध्ये वैकल्पिक उत्तर दिइएका प्रश्नहरुको हकमा उत्तरदाताबाट प्राप्त जवाफअनुसार उपयुक्त जवाफको सङ्केतमा (कोडमा) गोलोघेरा **○ लगाउनु पर्दछ । उत्तर लेख्नुपर्ने भए** आवश्यकताअनुसार स्पष्ट अक्षर वा अङ्कमा लेख्नु पर्दछ ।
- ६ प्रश्नावलीमा सोधिएका कुनै कुरा सम्बन्धित व्यवसायमा नपाइएमा जवाफ लेख्नुपर्ने ठाउँमा यस्तो “-” (ड्यास) चिन्ह अनिवार्य रूपमा लगाउनु पर्दछ । यसले प्रश्नावलीमा भएको कुनै पनि प्रश्न सोध्न छुटेको होइन भन्ने कुरा निश्चित गराउँछ ।
- ७ सोध्न आवश्यक नभएका वा सोध्नु नपर्ने प्रश्नको जवाफ लेख्नुपर्ने ठाउँ खाली छोड्नु पर्दछ ।
- ८ कुनै महल वा हरफ खाली छोड्नुपर्ने भएमा तेर्सो धर्को तान्नु पर्दछ ।
- ९ कुनै खण्ड पूरै खाली छोड्नुपर्ने भएमा सो खण्डमा छड्के धर्को तान्नु पर्दछ ।
- १० उदाहरण :

गोलोघेरा लगाउनुपर्ने प्रश्नमा	उत्तरदाताको जवाफअनुसार उपयुक्त सङ्केतमा (कोडमा) गोलोघेरा लगाउनु पर्दछ । जस्तै, (३)
अङ्कमा उत्तर लेख्नुपर्ने भए	नेपालीमा (देवनागरीमा) अङ्क लेख्नु पर्दछ । जस्तै: ४९; ७; ०५; २०७२
अक्षरमा उत्तर लेख्नुपर्ने भए	नेपालीमा (देवनागरी लिपीमा) लेख्नु पर्दछ । जस्तै: धनमाया पुन; भक्तपुर ।
कुनै महल, हरफ वा खण्डको जवाफ भर्नु नपर्ने भए	अवस्था अनुसार यस्तो “-” चिन्ह, वा तेर्सो वा छड्के धर्को तान्नु पर्दछ, खाली छोड्नु हुँदैन ।

- ११ फाराममा क्रमसंख्या लेख्दा विभागबाट उपलब्ध गराइएको लिफ्टअनुसार क्रमसंख्यासँग मिलेको छ या छैन हेर्नु पर्दछ । क्रमसंख्या लेख्दा तल उदाहरणमा भए बमोजिमको हुनुपर्दछ ।

३	५	०	०	१
---	---	---	---	---

यहाँ ३५ चितवन जिल्लाको कोड र १ त्यस जिल्लाको पहिलो व्यवसायीको क्रमसंख्या हो ।

- १२ प्रश्न ३.१ अन्तर्गतको तलवी कर्मचारीको कुनै कोठामा कर्मचारीको संख्या उल्लेख भएको छ भने सम्बन्धित कोठामा तलब वा अन्य सुविधाको रकम अनिवार्य लेखेको हुनुपर्दछ ।
- १३ सन्दर्भ वर्ष भन्नाले २०७१ साउन १ देखि २०७२ असार मसान्तसम्मको १२ महिनाको अवधिलाई मानिएको छ ।
- १४ सन्दर्भ दिन भन्नाले गणना भएको दिनलाई मानिएको छ ।

सम्पूर्ण विवरण लिएपश्चात् उत्तरदातालाई धन्यवाद ज्ञापन गरी मात्र बिदा लिनुपर्दछ ।

(सन्दर्भ अवधि : २०७१ श्रावण १ देखि २०७२ असार मसान्तसम्म)

फाराम क्रमसंख्या

--	--	--	--	--

खण्ड १ परिचयात्मक विवरण

पुष्पखेती व्यवसायको ठेगाना

१.१ जिल्ला .....

--	--

१.२ नगरपालिका/गा.वि.स. ....

कोड

--

१.३ वडा नम्बर

--	--

१.४ गाउँ/टोल .....

१.५ व्यवसाय/व्यवसायीको नाम .....

फोन नम्बर

--

१.६ इमेल ठेगाना .....

प्रमुख सञ्चालकको विवरण

१.७ नाम .....

१.८ लिङ्ग १ पुरुष २ महिला

--

१.९ उमेर

--	--

१.१० शैक्षिक योग्यता .....

--	--

१.११ जात/जाति .....

--	--	--

१.१२ उत्तरदाताको नाम .....

गणकको नाम .....

सुपरिवेक्षकको नाम .....

सही .....

सही .....

गणना मिति .....

सुपरिवेक्षण मिति .....

खण्ड २ सामान्य विवरण

२.१ यो व्यवसाय कुनै निकायमा दर्ता गर्नुभएको छ ?

- १ छ
२ छैन

दर्ता मिति:

२	०		
---	---	--	--

→ प्रश्न २.३ मा जाने

२.२ व्यवसाय दर्ता गरेको निकाय :

- १ घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय/विकास समिति
२ कम्पनि रजिष्ट्रार कार्यालय
३ गा.वि.स./न.पा.
४ जिल्ला कृषि विकास कार्यालय
५ अन्य (खुलाउने .....

२.३ व्यवसाय सञ्चालन वर्ष (विक्रम सम्वत्मा):

२	०		
---	---	--	--

२.४ यस व्यवसायको स्वामित्व कस्तो प्रकारको हो ?

- १ निजी
२ नेपाल सरकार
३ अन्य (खुलाउने) .....

२.५ यस व्यावसायको मुख्य उत्पादन के हो ?

- १ मौसमी, बहुवर्षे फूल तथा आलांकारीक बोट विरूवा
२ कट्ट फ्लावर
३ लुज फ्लावर
४ वीड विजन, बल्व, राईजोम तथा ट्युवर
५ गार्डेन दुबो

खण्ड ३ रोजगारी

३.१ रोजगारीसम्बन्धी विवरण

क्र.स.	विवरण	स्थायी कामदार विवरण			अस्थायी कामदार विवरण			
		पुरुष संख्या	महिला संख्या	वार्षिक तलबभत्ता (चाडपर्व खर्च तथा अन्य सुविधासहित) रु.	पुरुष		महिला	
					व्यक्ति दिन	प्रतिदिन औसत ज्याला	व्यक्ति दिन	प्रतिदिन औसत ज्याला
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)
१	सञ्चालक/परिवारको सदस्य							
२	व्यवस्थापकीय/प्रशासकीय कर्मचारी							
३	प्राविधिक, दक्ष उत्पादनशील कामदार							
४	अदक्ष उत्पादनशील कामदार							
५	जम्मा							

खण्ड ४ जग्गा र उपयोग

४.१ यस व्यवसायले चलनगरेको जग्गामा जम्मा कति कित्ताहरू छन् ? (संख्या उल्लेख गर्ने)

--	--

४.२ यस व्यवसायले चलनगरेको जम्मा क्षेत्रफल कति छ ? (एकाइ अनुसारको क्षेत्रफल उल्लेख गर्ने)

क्षेत्रफलको एकाइ	क्षेत्रफल		
	बि/रो	क/आ	धु/पै
(१)	(२)		
१ विघा			
२ रोपनी			

खण्ड ५ उत्पादन तथा बिक्री

५.१ मौसमी फूलका विरूवाको उत्पादन तथा बिक्री परिमाण

क्रम संख्या	मौसमी फूलको			विरूवा बिक्री							बिक्री नभएर वा अन्य कारणले नष्ट भएको	
	नाम	कोड	उत्पादन संख्या	सानो पोलिव्याग		ठूलो पोलिव्याग		गमला		जम्मा बिक्री मूल्य रु.	विरूवा संख्या	मूल्य रु.
				संख्या	प्रति विरूवा मूल्य रु.	संख्या	प्रति विरूवा मूल्य रु.	संख्या	प्रति विरूवा मूल्य रु.			
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)	(१२)	(१३)
१												
२												
३												
४												
५												
६												
७												
८												
९												
१०												
११												
१२												

५.२ बहुबर्षे फूलका विरूवाको उत्पादन तथा बिक्री परिमाण

क्रम संख्या	बहुबर्षे फूलको			विरूवा बिक्री								मौजदातमा रहको विरूवाको			
	नाम	कोड	उत्पादन संख्या	पोलिब्याग				गमला				जम्मा बिक्री मूल्य रु.	संख्या	मूल्य रु.	
				सानो विरूवा		ठूलो विरूवा		सानो विरूवा		ठूलो विरूवा					
				संख्या	प्रति विरूवा मूल्य रु.	संख्या	प्रति विरूवा मूल्य रु.	संख्या	प्रति विरूवा मूल्य रु.	संख्या	प्रति विरूवा मूल्य रु.				
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)	(१२)	(१३)	(१४)	(१५)	
१															
२															
३															
४															
५															
६															
७															
८															
९															
१०															
११															
१२															

५.३ आलांकारीक फूलका विरूवाको उत्पादन तथा बिक्री परिमाण

क्रम संख्या	आलांकारीक फूलको			विरूवा बिक्री								मौज्दातमा रहेको विरूवाको		
	नाम	कोड	उत्पादन संख्या	पोलिव्याग				गमला				जम्मा बिक्री मूल्य रु.	संख्या	मूल्य रु.
				सानो विरूवा		ठूलो विरूवा		सानो विरूवा		ठूलो विरूवा				
				संख्या	प्रति विरूवा मूल्य रु.	संख्या	प्रति विरूवा मूल्य रु.	संख्या	प्रति विरूवा मूल्य रु.	संख्या	प्रति विरूवा मूल्य रु.			
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)	(१२)	(१३)	(१४)	(१५)
१														
२														
३														
४														
५														
६														
७														
८														
९														
१०														
११														
१२														

५.४ कट्ट फ्लावर लगाएको क्षेत्रफल, उत्पादन तथा बिक्री परिमाण

क्रम संख्या	कट्ट फ्लावरको		कट्ट फ्लावर लगाएको क्षेत्रफल			कट्ट फ्लावरको उत्पादन तथा बिक्री परिमाण				वार्षिक बिक्री नभई खेर गएको स्टिकको	
	नाम	कोड	बि/रो	क/आ	धु/पै	उत्पादन गरेको स्टिक संख्या	बिक्री गरेको स्टिक संख्या	प्रति स्टिक मूल्य रु.	जम्मा बिक्री मूल्य रु.	संख्या	मूल्य रु.
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)	(१२)
१											
२											
३											
४											
५											
६											
७											
८											
९											
१०											
११											
१२											

५.५ लुज फ्लावर लगाएको क्षेत्रफल, उत्पादन तथा बिक्री परिमाण

क्रम संख्या	लुज फ्लावर		लुज फ्लावर लगाएको क्षेत्रफल			लुज फ्लावरको उत्पादन तथा बिक्री परिमाण				बिक्री नभई खेरगएको लुज फ्लावरको		
	नाम	कोड	बि/रो	क/आ	धु/पै	एकाइको कोड	उत्पादन	बिक्री	प्रति एका मूल्य रु.	बिक्री मूल्य रु.	परिमाण	मूल्य रु.
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)	(१२)	(१३)
१												
२												
३												
४												
५												
६												
७												
८												
९												
१०												
११												
१२												

उत्पादन एकाई कोड : मूठा - १, पाथी - २, डोको - ३, डालो - ४, टिन - ५

५.६ बीउ, बल्ब, राईजोम तथा ट्युवर लगाएको क्षेत्रफल, उत्पादन तथा बिक्री परिमाण

क्रम संख्या	बीउ, बल्ब, राईजोम तथा ट्युवरको		बीउ, बल्ब, राईजोम तथा ट्युवर लगाएको क्षेत्रफल			बीउ, बल्ब, राईजोम तथा ट्युवरको उत्पादन तथा बिक्री परिमाण					मौज्दातमा रहेको बीउ, बल्ब, राईजोम तथा ट्युवरको	
	नाम	कोड	बि/रो	क/आ	धु/पै	एकाइको कोड	उत्पादन	बिक्री	प्रति एकाइ मूल्य रु.	जम्मा बिक्री मूल्य रु.	संख्या	मूल्य रु.
											(१२)	(१३)
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)	(१२)	(१३)
१												
२												
३												
४												
५												
६												
७												
८												
९												
१०												
११												
१२												

उत्पादन एकाई कोड : गोटा - १, ग्राम - २, किलो ग्राम - ३

५.७ गार्डेन दुबो लगाएको क्षेत्रफल, उत्पादन तथा बिक्री परिमाण

क्रम संख्या	गार्डेन दुबोको		गार्डेन दुबो लगाएको क्षेत्रफल			गार्डेन दुबोको उत्पादन तथा बिक्री परिमाण					मौज्दातमा रहको दुबोको	
	नाम	कोड	बि/रो	क/आ	धु/पै	एकाइको कोड	उत्पादन	बिक्री	प्रति एकाइ मूल्य रु.	बिक्री मूल्य रु.	परिमाण	मूल्य रु.
१												
२												
३												
४												
५												
६												
७												
८												
९												
१०												
११												
१२												

एकाई कोड : वर्ग फिट - १

खण्ड ६ चालु तथा पूँजीगत खर्च तथा बिक्री विवरण

६.१ चालु खर्च विवरण

क्र. सं.	खर्च शीर्षक	वार्षिक खरिद मूल्य रु.
(१)	(२)	(३)
१	बिउ विजन	
२	बोट विरूवा	
३	प्लाष्टिक थैला/भोला	
४	गमला	
५	माटो	
६	भुस/खरानी	
७	प्राङ्गारिक मल/पिना	
८	रासायनिक मल	
९	किटनाशक बिषादी	
१०	सिँचाई	
११	विद्युत	
जम्मा		

क्र. सं.	खर्च शीर्षक	वार्षिक खरिद मूल्य रु.
(१)	(२)	(३)
१२	इन्धन	
१३	सञ्चार	
१४	यातायात	
१५	भाडा (घर/मेशीनरी)	
१६	जग्गा भाडा	
१७	बैंक कमिसन/सेवा शुल्क	
१८	कार्यालय सञ्चालन खर्च	
१९	साधारण मर्मत तथा सामाग्री खरिद	
२०	राजस्व/सदस्यता र नवीकरण शुल्क	
२१	दान/चन्दा	
२२	अन्य खर्च	
जम्मा		

कुल जम्मा खर्च	
-----------------------	--

६.२ पूँजीगत खर्च तथा बिक्री विवरण

क्र. सं.	शीर्षक	वार्षिक खरिद मूल्य रु.	वार्षिक बिक्री मूल्य रु.
(१)	(२)	(३)	(४)
१	जग्गा		
२	भवन		
३	टहरा/स्टोर/अफिस निर्माण		
४	टनेल/प्रिनहाउस/पोलिनेट सेड हाउस निर्माण		
५	ट्रयाक्टर/पावरटेलर		
६	आधुनिक औजारहरु		
७	जेनेरेटर		
८	पम्पिङ्ग सेट/मोटर		
९	कम्प्युटर/प्रिन्टर/ल्यापटप		
१०	यातायातका साधन		
११	पूँजीगत मर्मत सम्भार		
१२	फर्निचर		
१३	अन्य पूँजीगत खर्च		
जम्मा			

खण्ड ७ ऋणसम्बन्धी विवरण

७.१ व्यवसाय सञ्चालनका लागि ऋण लिएको छ ?

- १ छ
२ छैन → खण्ड ८ मा जाने

७.२ ऋण मुख्यतः कहाँबाट लिएको हो ?

- १ सहकारी
२ कृषि विकास बैंक
३ अन्य बैंक/वित्तीय संस्था
४ अन्य (खुलाउने).....

७.३ मुख्य कुन उद्देश्यका लागि ऋण लिएको हो ?

- १ टनेल/ग्रिनहाउस/पोलिनेट सेड हाउस निर्माण
२ फुलको बीउ तथा बोट-विरूवा खरिद
३ मलखाद/किटनाशक विषादी खरिद
४ मेशिनरी औजार खरिद
५ अन्य (खुलाउने).....

खण्ड ८ विविध

८.१ व्यवसाय आफैले बीउ/विजन तथा अन्य सामग्री आयात गर्ने गर्नु भएको छ ?

- १ छ
२ छैन

८.२ व्यवसाय आफैले आफ्नो उत्पादन निर्यात गर्ने गर्नु भएको छ ?

- १ छ
२ छैन

८.३ व्यवसायले ग्रिन हाउस, टनेल तथा व्यावसायिक भवन प्रयोग गरेको छ ?

- १ छ
२ छैन → प्रश्न ८.५ मा जाने

८.४ व्यवसायमा रहेका ग्रिन हाउस, टनेल तथा व्यावसायिक भवनको प्रकार अनुसार संख्या र क्षेत्रफल

क्र. सं.	प्रयोगको किसिम	काठ/बाँस फ्रेमबाट निर्मित		जि.आई.पाइप फ्रेमबाट निर्मित		एम.एस. पाइप फ्रेमबाट निर्मित		अन्य संरचना	
		संख्या	क्षेत्रफल (वर्गफिट)	संख्या	क्षेत्रफल (वर्गफिट)	संख्या	क्षेत्रफल (वर्गफिट)	संख्या	क्षेत्रफल
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)
१	ग्रिन हाउस								
२	टनेल								
३	भण्डारण घर (स्टोर)								
४	कार्यालय भवन								
५	अन्य संरचना								

८.५ प्रमुख सञ्चालकले पुष्प व्यवसायसम्बन्धी तालिम लिनुभएको छ ?

- १ छ
२ छैन

→ प्रश्न ८.८ मा जाने

८.६ व्यवसायसम्बन्धी तालिम कुन निकायबाट लिनुभएको ?

- १ जिल्ला कृषि विकास कार्यालय
२ पुष्प विकास केन्द्र
३ नेपाल फ्लोरिकल्चर एसोसियसन
४ अन्य (खुलाउने).....

८.७ व्यवसायसम्बन्धी लिएको तालिमको अवधि कति हो ?

तालिम अवधि (दिन संख्यामा)

८.८ यस व्यवसाय गर्नुअघि प्रमुख सञ्चालकको पेशा के थियो ?

- १ कृषि
२ व्यापार
३ उद्योग
४ नोकरी
५ वैदेशिक रोजगार
६ विद्यार्थी
७ अन्य (खुलाउने).....

८.९ विगतको दाँजोमा सन्दर्भअवधिमा व्यवसायको उत्पादन तथा आम्दानीमा कति प्रतिशत बृद्धि/हास भयो ?

विवरण	बृद्धि(प्रतिशत)	हास (प्रतिशत)
(१)	(२)	(३)
उत्पादन		
आम्दानी		

८.१० भूकम्पपश्चात व्यवसायको स्थिति कस्तो रह्यो ?

विवरण	बृद्धि(प्रतिशत)	हास(प्रतिशत)
(१)	(२)	(३)
उत्पादन		
आम्दानी		

८.११ प्रमुख सञ्चालकको पुष्प व्यवसायसम्बन्धी भावी योजना के छ ?

- १ क्षमता बृद्धि गर्ने
२ यथावत् सञ्चालन गर्ने
३ क्षमता कम गर्ने
४ व्यवसाय बन्द गर्ने

द.१२ पुष्पखेती व्यवसायमा प्रभाव पार्ने विविध पक्षहरू

विषयहरू	व्यवसायीको धारणा				
	(१)	(२)	(३)	(४)	(५)
१ सरकारी पष्प नीति	१ धेरै राम्रो	२ राम्रो	३ ठीकै	४ नराम्रो	५ धेरै नराम्रो
२ सरकारी प्राविधिक सेवाको उपलब्धता	१ धेरै राम्रो	२ राम्रो	३ ठीकै	४ नराम्रो	५ धेरै नराम्रो
३ निजी प्राविधिक सेवाको उपलब्धता	१ धेरै राम्रो	२ राम्रो	३ ठीकै	४ नराम्रो	५ धेरै नराम्रो
४ दक्ष जनशक्ति उपलब्धता	१ धेरै राम्रो	२ राम्रो	३ ठीकै	४ नराम्रो	५ धेरै नराम्रो
५ उत्पादनका लागि बजार	१ धेरै राम्रो	२ राम्रो	३ ठीकै	४ नराम्रो	५ धेरै नराम्रो
६ वित्तीय संस्थाबाट सुलभ ऋणको उपलब्धता	१ धेरै राम्रो	२ राम्रो	३ ठीकै	४ नराम्रो	५ धेरै नराम्रो
७ आफ्नो व्यवसायप्रति सन्तुष्टि	१ धेरै राम्रो	२ राम्रो	३ ठीकै	४ नराम्रो	५ धेरै नराम्रो

द.१३ तपाईंको विचारमा पुष्प व्यवसायको प्रवर्द्धनका लागि सरकारले गर्नुपर्ने प्रमुख कार्यहरू के-के हुनसक्छन् ?

पुष्पखेती व्यवसायको प्रवर्द्धनका लागि सरकारले गर्नुपर्ने प्रमुख कार्यहरू	कोड (कार्यालय प्रयोजनका लागि)
१.	
२.	
३.	
४.	
५.	

सहयोगका लागि धन्यवाद